

Xəbər
Bakıda daha bir dəm qazi "terroru" - nənə və nəvəsi öldü
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21 fevral 2019-cu il Cümə axşamı № 41 (7211) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Cənub Qaz Dəhlizi enerji şəxələndirilməsi layihəsidir”

Prezident İlham Əliyev: “Bu, ümumi marağımızı əks etdirən və qarşılıqlı surətdə əhəmiyyətli layihədir”

yazısı səh.2-də

Yeni açılım iqtidar-müxalifət dialoqunu aktuallaşdırır

yazısı səh.3-də

İdarəetməyə yeni kadrlar gətirilir - korrupsiya zənciri qırılırmı?

yazısı səh.6-də

Əfv şansı olan siyasilər - siyahı

yazısı səh.2-də

Xalqın xeyrinə addımlardan narahat olanlar...

yazısı səh.6-də

Sellofan torbalardan imtina ilə bağlı yeni planlar

yazısı səh.7-də

İran və Səudiyyə Ərəbistanı arasında düşmənçiliyin kökü

yazısı səh.9-də

Azərbaycan xaricdən niyə çox ət alır - səbəblər...

yazısı səh.10-də

Korrupsiyaya qarşı “Sinqapur modeli”

yazısı səh.12-də

Uşaqlara özbaşına sakitləşdirici vermək olmaz - həkimdən xəbərdarlıq

yazısı səh.10-də

Boyun, bel və oynaq ağrılarından xilas olmağın yolları

yazısı səh.13-də

Ölkədə hər 100 qıza 115 oğlan düşür

yazısı səh.10-də

TİFLİSİN RİSKLİ ANTI-BAKİ GEDİŞLƏRİ - “QAZPROM”U SOCAR-LA TOQQUŞDURMAQ VƏ...

Xocalı canisinə büst məsələsinin hay-küyü yatmamış Gürcüstan hökuməti başqa bir işğalçı ölkəyə reverans edir; qərb qonşumuzu Rusiya orbitinə dartan kimdir?; bu gün gürcü və erməni müdafiə nazirləri İrəvanda anlaşma imzalayacaqlar - hədəf...

Arif Əsgərovun xaricdəki şirkətləri əlindən alınıb

Sabiq nazir müavininin Slovakiyada qeydiyyatdan keçən biznes strukturları haqda ilginclik məlumatlar yazısı səh.5-də

Siyavuş Novruzov: “Hələ ki tövbə qapıları açıqdır”

yazısı səh.4-də

Lavrovun ikibaşlı bəyanatı, həmsədrlərin növbəti səfəri, Bakının xəbərdarlığı...

yazısı səh.11-də

Professor İlham Rəhimov ceçen-azərbaycanlı insidentinə dair açıqlama verdi

yazısı səh.2-də

“Cənub Qaz Dəhlizi enerji şaxələndirilməsi layihəsidir”

Prezident İlham Əliyev: “Bu, ümumi marağımızı əks etdirən və qarşılıqlı surətdə əhəmiyyətli layihədir”

“Cənub Qaz Dəhlizi ümumi marağımızı əks etdirən və qarşılıqlı surətdə əhəmiyyətli layihədir. Bu, Azərbaycanın 1994-cü ildə təməli qoyulmuş enerji strategiyasının tərkib hissəsidir”.

AzərTAc xəbər verir ki, bu fikirləri prezident İlham Əliyev Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin beşinci toplantısında deyib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, o zaman Azərbaycan nəhəng “Azəri-Çıraq-Günəşli” neft yatağı ilə bağlı beynəlxalq neft şirkətlərindən ibarət konsorsiumla müqavilə imzaladı: “Bu, bizim beynəlxalq enerji şirkətləri ilə əməkdaşlığımızın başlanğıcı idi. O vaxt Azərbaycan öz təbii resurslarını beynəlxalq əməkdaşlıq üçün əlçatan etdi. İlk dəfə beynəlxalq sərmayələr Xəzər dənizinə yatırıldı və 1994-cü il əsində, Azərbaycanın inkişafı baxımından da dönüş nöqtəsi oldu. Azərbaycan o zaman yalnız üç il idi ki, gənc müstəqil dövlət idi və iqtisadi vəziyyət çox çətin idi. Ölkəni xarici sərmayə üçün açaraq biz milyardlarla dollarlıq sərmayə cəlb edə bildik. On minlərlə yeni iş yerləri açdıq, Azərbaycanın münbit sərmayə mühitinə malik dövlət olduğunu nümayiş etdirdik. Bunun nəticəsində neftdən gələn gəlirləri iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və müasir infrastrukturun yaradılmasına yönəldtik. Bu gün isə biz artıq qeyri-neft sektorunun inkişafına diqqət yetiririk. Bu, bizim üçün prioritetdir. Ancaq enerji sektoru bundan sonra da Azərbaycanın iqtisadiyyatının aparıcı sahəsi və regional əməkdaşlığın mühüm komponentlərindən biri olacaq. Azərbaycan neft ehtiyatlarının nəqli baxımından vacib tranzit ölkədir və əlbəttə ki, Azərbaycanın regiondakı rolu artmaqdadır”.

Prezident bildirib ki, Cənub Qaz Dəhlizi enerji şaxələndirilməsi layihəsidir: “Enerji resurslarının şaxələndirilməsi istehsalçı, istehlakçı və tranzit ölkələr üçün çox vacibdir. Hesab edirəm ki, biz burada yaxşı balans tapa bilməmişik - yəni, istehsalçı olan Azərbaycan və istehlakçı və tranzit dövlətlər arasında. Maraqların balansını bu layihənin uğurunu şərtləndirir. Çünki biz bir-birimizin ehtiyac və narahatlıqlarını anlamağa çalışırıq. Çalışmışıq ki, bir-birimizi dəstəkləyək, zənnimcə, bu işdə uğurlu olmuşuq və belə toplantıların əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Çünki biz il ərzində görülən işləri nəzərdən keçirir, eyni zamanda, gələcək addımlarımızı planlaşdırır və işimizin irəliləməsi məqsədilə il ərzində isə ikitərəfli və çoxtərəfli görüşlər, məsləhətləşmələr və konfranslar keçiririk. Bir daha qeyd edirəm ki, Cənub Qaz Dəhlizi enerji şaxələndirilməsi layihəsidir. Çünki o, həmçinin nəqliyyat marşrutlarını və mənbələri şaxələndirir. Azərbaycan Avropaya enerji resurslarının nəqli baxımından yeni mənbədir və təbii ki, yeni kəmərlər inşa etməklə biz enerji marşrutlarını şaxələndiririk. Yəni, bu, tam şaxələndirmədir, əslində, bu, Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirir və beləliklə, Cənub Qaz Dəhlizinin əhəmiyyəti artır... Bugünkü toplantının formatı onu nümayiş etdirir ki, biz çox geniş beynəlxalq əməkdaşlıq formatını yarada bilməmişik. Maliyyə qurumları, şirkətlər və ölkələrin bir amalı var. Biz bu layihənin reallaşdırılmasına inanırıq və hesab edirik ki, hər birimiz üçün bu, uzunmüddətli uğur hekayəsi olacaqdır”.

“Bizim enerji sahəsinin xronologiyasına nəzər salsaq görərik ki, tədricən məqsədimizə çatmışıq. Azərbaycanın uğurlu enerji inkişafı bizə özümüzü dünyaya etibarlı ölkə, etibarlı tərəfdaş, xarici investisiyaları 100 faiz qoruyan ölkə kimi təqdim etməyə imkan verib” - deyərək, prezident toplantıda bildirdi: “Dünya Bankının sonuncu “Doing Business” hesabatına əsasən Azərbaycan 25-ci yerdədir. Beləliklə, biz möhtəşəm uğur qazanmışıq və biznes mühiti nöqtəyi-nəzərindən 10 ən inkişafçı ölkədən biriyik”.

“Hadisə barədə xəbər tutan kimi dərhal...”

Professor İlham Rəhimov Moskvada baş verən - çeçen-azərbaycanlı insidenti barədə açıqlama verdi

Hüquq elmləri doktoru, professor İlham Rəhimov fevralın 14-də Moskvanın Peçatniki rayonunun Kuryanova küçəsi, ev 28 ünvanında azərbaycanlılara məxsus “Neolit” kafesində azərbaycanlılar və çeçenlər arasında baş vermiş silahlı insidentlə bağlı musavat.com-a açıqlama verib.

İ.Rəhimov bildirib ki, hadisədən xəbər tutan kimi çox narahat olub və təcili Moskvanın hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri ilə əlaqə saxlayıb: “Təbii ki, mən bir azərbaycanlı olaraq baş verənlərə biganə qala bilməzdim. Digər tərəfdən, Azərbaycan və çeçen xalqları tarixən bir-birinə bağlı, dost xalqlardır. Bu iki xalq arasında daim qaradaşlıq münasibətləri mövcud olub. Ona görə də hadisə barədə xəbər tutan

kimi dərhal Moskvanın polis və istintaq orqanlarının rəhbərlərinə zəng etdim. Onlardan xahiş etdim ki, münasibətin qarşısının alınması və gələcəkdə təkrarlanmaması istiqamətində bütün zəruri tədbirləri görsünlər və iki xalqın barışığını nəzərə alaraq qaldırılış

cinayətinin istintaqı obyektiv və ədalətli aparılsın”. Hüquq professoru qeyd edib ki, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri bu məsələnin nəzarətdə olduğunu və istintaqı obyektiv aparılacağını bildiriblər.

□ Musavat.com

Bakıda daha bir dəm qazı “terroru” - nə nə və nəvəsi öldü

Bakıda nə nə və nə nə dəm qazından boğulub. Musavat.com “Qafqazinfo”ya istinadən xəbər verir ki, hadisə dünən Nərimanov rayonu, Məmməd Araz küçəsi 52 ünvanında baş verib.

Belə ki, 1951-ci il təvəllüdü Əliyeva Sevil İsa qızı və nəvəsi, 2008-ci il təvəllüdü İsmayilov Ülvi Elşad oğlu yaşadığı mənzilin mətbəx otağında dəm qazından boğularaq ölüb.

Hadisə yerinə hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşları gəlib və meyitlərə baxış keçirilib. Müəyyən edilib ki, həmin şəxslər dəm qazından boğularaq dünyasını dəyişib.

Faktla bağlı Nərimanov Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 314.3-cü maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

BŞİH Milli Şurasının 23 fevral mitinqinə icazə vermədi

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) Milli Şurasının fevralın 23-nə təyin etdiyi mitinqlə bağlı müraciətinə cavab verib.

“Report”un xəbərinə görə, BŞİH-də müraciətə baxılıb və Milli Şurasının Yasamal rayonu, İdman Sağlamlıq Kompleksinin stadionunda (keçmiş “Məhsul”) mitinq keçirməsinə razılıq verilməyib. Bununla bağlı təşkilatçılara məlumat verilib.

Qeyd edək ki, Milli Şura mitinqə icazə verilməsi üçün BŞİH-ə müraciət ünvanlamışdı.

Azərbaycanla Aİ arasında danışıqların növbəti raundu keçirilib

Azərbaycan və Avropa İttifaqı (Aİ) arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin hüquqi əsasını təşkil edəcək yeni saziş layihəsi üzrə danışıqların siyasi və təhlükəsizlik, eləcə də ticarət istiqamətləri üzrə davam etdirilməsi məqsədilə Avropa İttifaqının nümayəndə heyətləri ölkəmizə səfər edib.

Xarici İşlər Nazirliyindən «Trend»ə verilən məlumata görə, Aİ tərəfindən saziş üzrə əsas danışıqçı, Avropa Xarici Fəaliyyət Xidmətinin Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə icraçı direktorunun müavini Lyuk Dövinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə AR Xarici İşlər Nazirliyində siyasi və təhlükəsizlik məsələləri üzrə danışıqların növbəti raundu baş tutub.

Aİ nümayəndə heyəti, həmçinin xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov tərəfindən qəbul edilib.

Al-nin Ticarət üzrə Baş Direktorluğunun nümayəndəsi Petros Sourmelisin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Azərbaycan tərəfi ilə saziş layihəsinin ticarət sahəsi üzrə danışıqlarını bu ilin 15-20 fevral tarixlərində Bakıda davam etdirib.

Abunə daha sərfəlidir - “Yeni Müsavat” abunə kampaniyasını davam etdirir

“Yeni Müsavat” qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - **48 qəpiyə** başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə: **(012) 598-49-55** nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz. Bundan başqa “Qaya” Mətbuat Yayımları ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Əfv şansı olan siyasilər - siyahı

Novruz bayramında imzalanacağı gözlənilən əfv sərəncamının daha genişmiqyaslı olacağı bildirilir. Həbsdə olan 30-a yaxın siyasinin azad ediləcəyi də gələn xəbərlər sırasında.

Novruzda azadlığa çıxmaq şansları olan siyasi məhbusların siyahısını təqdim edirik:

1. Əli İnsanov - sabiq səhiyyə naziri
2. İlkin Rüstəmzadə - Nİ-DA-çı
3. Elgiz Qəhrəmanlı - Nİ-DA-çı
4. Seymur Həzi - AXCP sədrinin müavini
5. Fuad Qəhrəmanlı - AXCP sədrinin müavini
6. Asif Yusifli - AXCP funksioneri
7. Fikrət Fərəməzəoğlu - Jam.az saytının rəhbəri
8. Əlikram Xurşudov - Müsavat Partiyasının Şirvan rayon təşkilatının sədri
9. Əliabbas Rüstəmov - vəkil
10. Gözəl Bayramlı - AXCP sədrinin müavini
11. Əfqan Muxtarlı - jurnalist
12. Murad Ədilov - AXCP üzvü
13. Fuad Əhmədli - AXCP üzvü
14. Rüşət Səfərov - Zerdab Rayon Prokurorluğunun sabiq müstəntiqi, keçmiş deputat Eldar Sabiroğlunun oğlu
15. Mövsüm Səmədov - İslam Partiyasının sabiq sədri
16. Abgül Süleymanov - ilahiyyatçı
17. Nicat Əliyev - azad-xeber.net saytının baş redaktoru
18. Elnur Seyidov - “Texnikabank”ın Yasamal filialının sabiq müdir müavini, AXCP sədri Əli Kərimlinin qayını

□ Cavansir ABBASLI, “Yeni Müsavat”

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq! Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

2019-cu ilin ilk iki ayı sosial-iqtisadi islahatlarla yadda qaldı. Ölkə prezidentinin şəhid ailələri ilə görüşü, daha sonra şəhid ailələrinə 11 min manat vəsaitin ödənilməsinə başlanması müsbət bir tendensiyanın başlanğıcı oldu. Şamaxıda baş verən zəlzələnin ardından prezident İlham Əliyev və birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın bu rayona səfəri, sakinlərlə səmimi görüşlər, zərərçəkənlərə yeni evlərin tikilməsi ilə bağlı göstəriş verilməsi də cəmiyyət tərəfindən müsbət qarşılandı. Bunun ardından minimum əmək haqqı kəskin artaraq, 180 manata qaldırıldı. Pensiyalarla bağlı da oxşar addım atıldı, martın 1-dən əmək pensiyalarının minimum məbləği 160 manata qaldırılacaq.

Bu ay ərzində dövlət başçısının yaddaqalan addımlarından biri də Beyləqan rayonuna səfəri, orada əhali ilə keçirdiyi səmimi görüşlər, bu rayonla bağlı verilən qərarlar oldu. Bundan başqa, prezidentin Sumqayıta gəlişi də isti görümlərlə yaddaqalan oldu.

Siyasi təhlilçilər bütün bunları ciddi açılım kimi dəyərləndirirlər. Bu kurs və atılan məlum addımlar hakimiyyət-müxalifət dialoqunu, yeni münasibətlər sistemində keçidi də aktuallaşdırırmı?

Qeyd edək ki, Azərbaycanda hakimiyyətlə siyasi qüvvələr arasında dialoq, aktual mövzuların bir araya gələrək müzakirə edilməsi təcrübəsi var. Son illərdə bu təcrübənin ən parlaq və geniş nümunəsi kimi 2015-ci il parlament seçkiləri öncəsi hakimiyyət təmsilçisi ilə siyasi partiyaların rəhbərləri arasında ard-arda keçirilən görüşləri xatırlamaq kifayətdir. Hər kəsin müsbət qiymətləndirdiyi o zamankı dialoq prosesi nədənsə sonradan dayandı.

VİP sədri Əli Əliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, həqiqə-

tən də hakimiyyət İlham Əliyevin təmsilində siyasi dinamiklik nümayiş etdirir: "Belə davranış mövcud komanda üçün xarakterik deyil. Bir sıra daxili və xarici reallıqlar belə addımları şərtləndirir, fikrimcə. Səbəbin nə olmasından asılı olmayaraq, baş verən hadisələri müsbət qiymətləndirmək lazımdır.

Amma bununla yanaşı, diqqətli olmaq zəruridir. Belə yumşalmalar ictimai diqqəti azdırmaq üçün də ola və müvəqqəti xarakter daşıya bilər. Bütün güzəştlərin məbədi siyasi islahatlar olmalıdır. Çünki digər geriləmələrin daimiliyini siyasi sistem müəyyən edir. Orada dəyişim olmasa, transformasiya aldadıcı ola bilər. Siyasi dəyişikliklər isə bir neçə addımda görünə bilər. Məsələn, dialoq, Seçki Məcəlləsinin dəyişikliyi, seçkidə siyasi iradəni nümayiş edəcək mövqe və sair. İnanmaq istəyirəm ki, atılan addımların ardınca bu addımlar da olacaq".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı da bildirdi ki, iqtidarın siyasətini nisbətən dəyişmək xətti tutduğu görünür.

Yeni açılım iqtidar-müxalifət dialoqunu aktuallaşdırır

Müxalif partiya sədrləri deyir ki...

Əli Əliyev

Bu dəyişim cəhdləri hələlik özünü ancaq əhali ilə birbaşa təmasda və əhalinin sosial problemlərinin həllində göstərir: "Biz bir müxalifət partiyası olaraq təbii ki, bu yöndə olan müsbət addımları təqdirəlayiq hesab edirik. Eyni zamanda bu tədbirlərin qısa bir müddətə hesablanmış kiçik siyasi addımlar deyil, köklü sosial, iqtisadi, siyasi islahatların başlanğıcı olmasını arzulayırıq. Təəssüf ki, sosial, iqtisadi sahədə edilən nisbi açılımlar hə-

Əli Orucov

ləlik siyasi səhnədə özünü göstərmir. İstər siyasi mətbuat, istər sərbəst toplaşma azadlığı, istərsə də siyasi partiyaların fəaliyyətlərini stimullaşdıracaq addımlara, islahatlara ehtiyac var. Bütün bu sadaladığımız sahələrdə müsbətə doğru açılımlar və islahatlar olmasa, digər sosial, iqtisadi açılımların faydası az olar. Əgər hakimiyyət bu və ya digər səbəbdən islahatlara qərar veribse, bu, tam və köklü edilməlidir,

siyasi sahəni də əhatə etməlidir. Təbii ki, burada hakimiyyətlə müxalifət arasında normal, sivil ölkələrdə olduğu kimi dialoq qurulmalıdır. Siyasi münasibətlər sistemində dəyişikliklər edilməli və partiyaların ölkə həyatındakı rolu artırılmalıdır. Sözlən həqiqi mənasında çoxpartiyalı sistemin mövcudluğu təmin olunmalıdır".

AMİP katibi Əli Orucov da qeyd etdi ki, İlham Əliyev bir sıra sosial-iqtisadi problemlərin çözülməsi ilə bağlı əməli addımlar atmaqdadır. AMİP bunu təqdir etməklə bəhəm, prosesin davamlı olmasını, siyasi sferanı da əhatə etməsini istəyir: "Nəzərə almaq lazımdır ki, iqtidarın vəzifəsi xalqa xidmət etmək, ona layiqli həyat şəraiti təmin etmək, dövləti normal idarə etməkdir. Bunu ölkə rəhbəri də açıq bəyan edir. Mən prezidentin son dönəmlərdəki fəaliyyətini kölgəyə salmaq niyyətində olmasam da, hesab edirəm ki, siya-

si sistemdə də islahatlar olandan sonra bunları köklü islahatlar kimi qiymətləndirmək daha düzgün olacaq. Çünki ölkədə həm də siyasi və idarəetmədə, siyasi institutlarda ciddi problemlər qalmaqdadır. Bunlar bir-birini tamamlamasa, paralel getməsə, sosial-iqtisadi sahədə də arzu edilən ciddi uğurlar qazanmaq mümkün olmaz. Ölkədə siyasi dialoq, qarşılıqlı hörmət və etimad mühiti yaradılmalıdır. Başladılan islahatları davamlı, daha dərin qatlara aparmaq, eləcə də hakimiyyət daxilindəki bəzi mürtəce qüvvələrin müqavimətini dəf etmək üçün müvəqqəti qüvvələrə, konstruktiv müxalifət düşərgəsinin yardımına ehtiyac duyulacaq. Bu zərurətdir. Ona görə də iqtidar-müxalifət dialoqu qaçılmazdır. Əslinə qalsın, iqtidar-müxalifət dialoqu mütəmadi olmalıdır".

□ **Əlibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Qarabağ adına daha bir qurum yarandı

Tural Abbaslı: "Yeni qurum Qarabağ Komitəsinə alternativ kimi yaradılmış"

Əhməd Oruc: "O komitə ilə bizim komitənin fərqi artıq ortadadır"

Fevralın 20-də Azərbaycan Xalq Hərəkatı (AXH) daxilində Qarabağ Komitəsi fəaliyyətə başlayıb. Qurum dünən ilk iclasını keçirib.

Fevralın 20-də həmçinin daha öncə yaradılan, ayrıca, müstəqil qurum kimi yaradılmış Qarabağ Komitəsi (QK) ənənəvi olaraq toplanıb.

AXH daxilindəki yeni komitənin QK-ya alternativ yaradıldığı iddia olunur.

QK-nın təsisçilərindən olan AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı səslənən fikirlərlə razılışdır: "Qarabağ Komitəsinin ənənəvi toplantısı KXCP-nin qərargahında keçirildi. İclas bir neçə mətbu orqan vasitəsilə canlı yayımlandı. Bu iclasda komitənin gündəliyindəki məsələlərə, eyni zamanda daha əvvəlki iclasda və ondan sonra verilən istefalara da

münasibət bildirildi. İstefalarla və AXH tərkibində yaradılan Qarabağ Komitəsinə münasibət ümumilikdə normal oldu. Demək olar ki, hər kəs qeyd etdi ki, istefa vermək və fəaliyyət göstərdikləri təşkilat və qurumların nəzdində Qarabağ problemi ilə məşğul olacaq təsisatlar yaratmaq hər kəsin sərbəst hüququdur. İstefa verən dostlara da növbəti addımların-

da uğurlar diləndi. Həmçinin də AXH-nin İdarə Heyətinin sonuncu iclasında qeyd olunub ki, AXH-nin nəzdində təsis olunan Qarabağ Komitəsi mövcud Qarabağ Komitəsinə heç bir halda alternativ kimi yaradılmır. Bu komitə AXH-nin Qarabağ siyasətinin yürüdülməsi və bu sahədəki digər zəruri addımları atmaq üçün formalaşdırılır. Bir çox insanlar var idi ki,

həm QK-nın iclasında iştirak etdilər, bu AXH nəzdindəki komitənin iclasına qatıldılar. Bu iki komitənin eyni anda fəaliyyət göstərməsi qətiyyətlə bir-birini inkar etmir. Hətta Qarabağ Komitəsinin bu gün dönmə sədri olan Mirmahmud bəy və mən eyni zamanda həm AXH-nin İdarə Heyətinin, həm də Qarabağ Komitəsinin İdarə Heyətinin üzvləriyik. Mənim özüm də bu gün AXH nəzdindəki iclasda İdarə Heyətinin üzvü kimi iştirak edəcəkdim, sadəcə olaraq, digər görüşlərim olduğu üçün üzrlü səbəbdən qatıla bilmədim. Onu demək istəyirəm ki, bu iki komitənin fəaliyyətində iştirak etmək üçün "ya", "ya da" seçimi və anlayışı yoxdur və gələcəkdə də olmayacaq".

AXH daxilindəki Qarabağ Komitəsinin iki həmsədrin-

dən biri olan Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc bunları dedi: "Biz heç kəsə və heç bir quruma alternativ deyilik. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ictimai-siyasi qurum hər birinin tərkibində demək olar Qarabağla bağlı bu və ya digər qurum var, komissiya, komitə şəklində. Azərbaycan Xalq Hərəkatının da bir nömrəli milli problemimizlə bağlı mövqeyi formalaşmalı, bu məsələdə öz tələblərini ortaya qoymalıdır. Komitə bu məqsədlə yaradılıb. Bu istiqamətdə fəaliyyət göstərəcəyik. Kimlər bu istiqamətdə fəaliyyət göstərəcəksə, əməkdaşlığa hazırıq. Hakimiyyətin göstərişi və ya xarici qrantlar almaq məqsədilə fəaliyyət göstərənlərin bu fəaliyyətini qəbul edə bilmərik. Növbəti yığıncaqlarımızda bu və ya digər şəkildə mövqeyimiz konkret müəyyənləşəcək. İndi ilk yığıncağımız idi. Əsasən tanışlıq xarakteri daşıyırdı. Belə fikirlər var ki, niyə komissiya deyil, komitə adlandı. Bilirsiniz ki, komissiya hər hansı bir məsələ ilə bağlı müddətli araşdırma aparır. Düşünürəm ki, adın önəmi o qədər də yoxdur. Əsas məqsədlərdir. Bu daimi fəaliyyət göstərən, Xalq Hərəkatına qoşulan keçmiş döyüşçüləri, Qarabağın azad edilməsini istəyən indiki insanları bir araya gətirmək və onların

mövqeyindən çıxış etməkdir. Bizim məqsədlərə uyğun fəaliyyətlərə rast gəlsək, onlarla mütəqəmmək əməkdaşlıq edəcəyik. Bunlar olmayacağına, onlarla bağlı mövqələrimizi zaman-zaman ortaya qoyacağıq. Həm Xalq Hərəkatında, həm də Qarabağ Komitəsində fəaliyyət göstərən siyasi partiya rəhbərlərinin bizim komitədə iştirak edib-etməyəcəkləri barədə hələ ki heç nə deyə bilmərəm. Xalq Hərəkatında təmsil olunan hansısa bir partiyanın sədri Qarabağ Komitəsində təmsil olunursa, yəqin ki, bununla bağlı hərəkət daxilində yaxın zamanlarda aydınlıqlar olacaq. Onlarla öz mövqələrimizi uzlaşdırmağa çalışacağıq. Prinsipial, həll olunması mümkün olmayan məsələlər ortaya çıxarsa, bu məsələləri həll etməyə çalışacağıq. Komitəmizə qeydiyyata indi də gedir. 80-ə yaxın adam artıq qeydiyyatdan keçib. Qeydiyyatdan keçməyən hələ çox adamlar var. Onu da deyirəm ki, o komitə ilə bizim komitənin mahiyyətə fərqi artıq ortadadır. Bizim komitədə iştirak edənlərin demək olar tam ekseriyəti Qarabağ döyüşlərində iştirak etmiş komandirlər, əsgərlərdir. Keyfiyyət fərqi tam ortadadır. Bunu heç kəs unutmamalıdır".

□ **Cavansir ABBASLI "Yeni Müsavat"**

Yeni prioritetlər Kremlə üstümüzdə qaldırmaz ki?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

“İngiltərənin əbədi dostları yox, əbədi maraqları var”. Bəli, düşünürük ki, bu sözlər prinsipçə, Rusiyanın da Cənubi Qafqaz siyasətinin leytmotivi ola bilər: Kremldə çox gözəl anlayırlar ki, məsələn, iki ölkənin siyasi inteblişmentləri arasında münasibətlər nə qədər sıx olsa da bütün hallarda Moskva ilə münasibətlər Bakı üçün heç də prioritet deyil və bu münasibətlər zərərli dostluq xarakteri daşıyır.

Amma artıq dediyimiz kimi, Rusiyanın Cənubi Qafqazda dəyişməz maraqları, Azərbaycanın isə ən azı hesablaşmalı olduğu coğrafi realitətlər var.

Üstəlik, Moskvanın maraqlarına münasibətdə üç Cənubi Qafqaz ölkəsinin tamam fərqli cərgələnməsi müşahidə olunur: Tiflis demək olar ki, Rusiyanın geosiyasi müstəvisini bəzəyən tərk edibdi, Bakı Moskvanın maraqlarını nəzər almağa, hətta onun geosiyasi tələbləri və tabuları ilə hesablaşmağa çalışsa da bütün hallarda müstəqil, hətta Gürcüstandan da müstəqil siyasət yürüdür, çünki bunun üçün resursları daha böyükdür.

Hələki Rusiyanın orbitində təkərmənistan fırlanır, amma onun da Moskvaya bağlılığı daha çox məcburi bir xarakter daşıyır, nəinki zəruri.

Odur heç təəccüblü deyil ki, Cənubi Qafqaz ölkələrinin siyasi və diplomatik dairələrinin təmsilçilərinin hər bir bəyanatı və ya çıxışı Kremldə ciddi bir şəkildə araşdırılır ki, Cənub qonşularının siyasətində yeni orientirləri müəyyən etmək mümkün olsun.

Düşünürük ki, bu baxımdan elə Azərbaycan prezidentinin də xarici siyasətlə bağlı son açıqlamaları Moskvanın müvafiq siyasi və diplomatik dairələrinin diqqətindən kənar qalmadı. Azərbaycanda hətta narahatlıq da var ki, bu açıqlamalar Kremlə ölkəyə qarşı müəyyən təzyiqlərə təhrik edər - axı respublika prezidenti birmənalı şəkildə bildirdi ki, bizim üçün artıq bu və ya digər yaxın - uzaq “geosiyasi” qütblərin maraqlarının nəzərə alınması yox, özümüzün milli məqsəd və ya vəzifələrimiz daha böyük önəm kəsb edir.

Aydın ki, bu sözlərdən prinsipçə, çox uzağa gedən nəticələr də çıxarmaq olar. Məsələn, son illərdə Kreml daha çox onun marağında idi ki, Bakı öz siyasətində Moskvanın regional maraqlarını gözləyir, məsələn, Tiflisdən fərqli olaraq NATO və yaxud AB kimi strukturlarla münasibətdə daha mötədil, ehtiyatlı siyasət kursu aparır.

Amma son müsahibədə səslənən fikirləri belə də yozmaq olar ki, artıq gələcəkdə bu strukturlara münasibətdə də Bakının siyasətində dominant amil Kremlin bu və ya digər marağı və yaxud da tələbi yox, özünün milli motivləri olacaq ki, bu da Moskvada müəyyən narahatlıq yaratmaya və yaxud da düşündürməyə bilməz, hərçənd, hamıya aydındır ki, yaxın illər ərzində Bakının siyasətində kəskin dönüşlər gözlənmir, çünki ölkə hərbi-siyasi baxımdan müəyyənleşibdir və hərbi-siyasi bloklara münasibətdə neytrallıq və qoşulmama siyasəti yürüdür.

Fəqət, Kreml həmişə “Etibar et, amma ki, yoxla!” prinsipi ilə hərəkət edibdir və indi də bununla irəliləyir. Xüsusən də Ermənistandakı ən son hadisələr göstərdi ki, dəyişməz, əbədi təminatlar yoxdur, hətta İrəvan kimi itaətkar qul belə bir gün bəyan edə bilər ki, istiqamətlər dəyişir və biz artıq Qərbbə, ABŞ-a tərəf yönəlirik...

Aydın məsələdir ki, İrəvanı belə kəskin geosiyasi dönüşdən saxlayan əsas amil Qarabağdır, hansı ki, elə Bakı üçün də müəyyən bir dərəcədə çekindirici amil rolunu oynayır, çünki Bakı qonşu Tiflisin aqibətini heç də təkrar etmək istəmir - bəli, Kremlə qarşı kəskin addımlardan sonra Gürcüstan Abxaziyanı və Cənubi Osetiyanı demək olar ki, itirdi.

Əlbəttə, indi Bakının da Qarabağ üzərində hər hansı real nəzarət mexanizmi yoxdur, amma Rusiyaya qarşı mülayim siyasət sonuncunu daha sərt qərarlardan saxlayır ki, bu da indiki zamanda elə əhəmiyyətsiz məsələ deyil, çünki digər post-sovet ölkəsinin - Ukraynanın təcrübəsi də göstərdi ki, nə NATO, nə də hansısa ayrıca Qərb ölkələri hər hansı bir post-sovet ölkəsinə görə nüvə dövlətilə - Rusiya ilə vuruşası deyil və bu ölkələr ya bəyanat verməklə kifayətlənəcək, ya da ki, ona qarşı ən yaxşı halda məhdud sanksiyalar tətbiq edəcəklər, bununla da məsələ bitəcək...

Düşünürük ki, rəsmi Bakı daha müstəqil siyasətə can atarkən bu amilləri də nəzərdə saxlayır - axı mütləq müstəqillik və suverenlik olmur, dünyada bütün dövlətlər bu və ya digər dərəcədə bir-biri ilə bağlıdır.

O başqa məsələdir ki, ölkənin xarici siyasəti üçün də keçid dövrü bitməlidir və biz regional və global təhdidlərin əsarətindən, daim onların təsirini azaltmaq qayğılarından qurtulmalı, daha sərbəst olmalıyıq. Artıq bu dövr arxadadır, ölkə güclənib və “kərpək dövrü”ndən çıxıb - bizə elə gəlir ki, prezident də son açıqlamalarında məhz bunu nəzərdə tuturdu...

Kinodramaturq Rüstəm İbrahimbəyov “Exo Moskvi” radiyosuna müsahibə verib. Müsahibəsində o, mərhum prezident Heydər Əliyevlə münasibətlərindən başlamış, son hadisələrdə, həmçinin prezident İlham Əliyevin sayəsində Azərbaycana qayıtmaq imkanı yaranmasına qədər bir sıra məsələlərdən danışmış.

“Heydər Əliyevə nisbətən İlham Əliyevlə münasibətlərim daha yaxşı alındı. Heydər Əliyevlə münasibətlərim çox mürəkkəb idi. Çünki Heydər Əliyev DTK-nın sədri idi. Həyatım boyunca qarşılaşdığım ən ağıllı adamlardan biri idi. İncəsənətdən o qədər də yaxşı baş çıxarmırdı. Onunla görüşəndə söhbət başlayırdı. Söhbət isə əsasən incəsənətlə bağlı olurdu. Onunla ünsiyyətdə olduğum vaxt ərzində - bu isə bəzən bir saat, saat yarım olurdu - o öyrənirdi və söhbətin sonunda mənim arqumentlərimi asanlıqla vurmağa başlayırdı. Bu, çox güclü analitik ağılı idi”, İbrahimbəyov bildirib. (Virtualaz.org)

Milli Məclisin komitə sədri, YAP icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov isə “Yeni Müsavat”-a müsahibəsində R.İbrahimbəyovun dedikləri ilə qəti şəkildə razılaşmadı:

- Hamısı cəfəngiyyətdir. Bilirsiniz ki, ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan mədəniyyətinə həmişə diqqət göstərmişdir. Əgər tarixə nəzər salsanız, görürsünüz ki, o dövrdə sənət adamlarına fəxri adların verilməsi, onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, təhsil alması ümummilli liderin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri idi. Köhnə nəsil xatırlayır ki, həftənin bir günü, yaxud ayda iki dəfə hər bir rəhbər vəzifəli şəxslərin musiqi təfəkkürünün formalaşdırılması, mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün filarmoniyaya, digər uyanlara getməsinə məcbur edirdi. Həmçinin incəsənət adamlarına da həmişə diqqət göstərmişdir. Tikinti ilə məşğul olan şəxs ümummilli lideri görəndə deyib o, tikinti üzrə mütəxəssisdir, musiqiçi görəndə deyib musiqi mütəxəssisidir, kinorejissor görəndə deyib kinorejissorudur. Elə bir sahə yox idi ki, Heydər Əliyev o sahəni əzbər bilməsin. Heydər Əliyevin heç bir müəllimə ehtiyacı yox idi. Mən çox adamlarla söhbət etmişəm. Səhiyyə haqqında akademiklərlə danışaraq onları təəccübləndirirdi. Hamı deyirdi ki, bəli, bəli. Çünki ümummilli lider Moskvada işləyəndə səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, nəqliyyat və digər sahələrə rəhbərlik edirdi. Həm də o, öz üzərində daim işləyirdi, oxuyurdu, məlumatları toplayırdı, analiz edirdən sonra hər hansı tədbirə gedirdi. Məsələn, bir dəfə gözəl söz dedi ki, mən bağça uşaqlarının qarşısına çıxanda da hazırlaşırıam, akademiklərin qarşısına çıxanda da. Yeni bir tərbiyəvi dərs keçirdi.

Həmçinin hələ məktəbli olanda tamaşalarda oynayıb, həmişə bu sahəyə meyli olub. Eyni zamanda daim incəsənət adamları ilə ünsiyyətdə olub. Müslüm Maqomayevi daim himayə edib. Yaxud SSRİ Mədəniyyət Nazirliyi Niyaziyə ad vermək istəmədi ki,

göstərə bilərsən? Amma Milli Şura yaradıb prezidentliyə namizəd kimi çıxış edərsən. Təbii ki, hər bir vətəndaşın hüququdur. Amma o vətəndaşın hüququdur ki, başqa dövlət qarşısında öhdəliyi olmasın. Üstəlik də bir vətəndaşlığı olan, Azərbaycan vətənda-

Prezidentimiz də bu xəttə sadıqdır. Heydər Əliyevin ölüm hökmünü ləğv etməsi, dəfələrlə günahlarını başa düşüb müraciət edən şəxslərin bağışlanılması hamısı göz qarşısında olub. Elə Mehriban xanım tərəfindən irəli sürülən son amnistiya aktı minlərlə in-

“Hələ ki tövbə qapıları açıqdır”

Siyavuş Novruzovdan Rüstəm İbrahimbəyova: “Prezidentin ətrafından kim səni təhrik etmişdi ki, get, belə bir film çək?!”

“Özünə hörmət edən, siyasətlə heç vaxt məşğul olmayan adam 80 yaşında gəlib deməz ki, mən siyasi fəaliyyətlə məşğul olmaq istəyirəm”

dirijorlara yüksək ad nəzərdə tutulmur. Heydər Əliyev Brejnevə olan münasibətindən istifadə edib Niyaziyə adlar verirdi. Dedi, yoxdursa, qoy olsun! İndi çox aşağı səviyyədə düşünülmüş məsələdir ki, mənəndən öyrənirdi. Sən kim idin ki? O vaxt səndən qat-qat üstün olan kinematografiya bilənlər, kino mütəxəssisləri, rejissorlar var idi.

- Rüstəm İbrahimbəyov “Mənimlə haqq-hesab çəkənlər düşmənlərimdir” deyib, ad çəkməyə də, prezidentin əhatəsini ittiham edib. Bu iddialar barədə nə deyə bilərsiniz?

- Prezidentin ətrafında olanlar mənə o deməmişdi ki, sən tamamilə başqa bir sahənin adamı, bir sutka belə, siyasətlə məşğul olmayan, bu işlərdə heç bir təcrübəsi olmayan, müəyyən qrupların, dairələrin təhriki ilə... Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı olub, sən milli-azadlıq hərəkatında olmusanmı? Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü, Xocalı soyqırımını törədilib, Azərbaycanın əraziləri işğal edilib, bunlarla bağlı sən bir veriliş çəkib, bir çıxış edib-sənmi, bir qəzetdə, çox demirəm, yarım səhifəlik yazını

ş...10 ildən artıq Azərbaycan ərazisində daimi yaşayan. Bu adam son 10 il müddətində Azərbaycan ərazisində daimi yaşamayıb, həmçinin başqa dövlət qarşısında öhdəliyi var. Gördüyünüz kimi, Rusiya Konstitusiyası Məhkəməsinə müraciət etdi, həmin sənədi buna təqdim etdilər. Hələ mən vergidən yayınma, digər məsələləri kənara qoyuram, onlara qarışmıram. Amma bununla yanaşı, Azərbaycanı ədalətsiz şəkildə tənqid edən, tənqiddən də o tərəfə keçən, Azərbaycan xalqına yuxarıdan-aşağı baxan... Elə son filmi... Erməni haqqında çəkdiyi. Guya Azərbaycanda ermənin başına oyunlar açılıb. Prezidentin ətrafından kim səni təhrik etmişdi ki, get, belə bir film çək?!

- Ümumiyyətlə, İbrahimbəyovun uzun fasilədən sonra Bakıya gəlişini necə qarşıladınız?

- Azərbaycanda ümummilli liderin dövründən humanizm siyasəti ən əsas, aparıcı siyasət xətdir. Ümumiyyətlə, Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra Azərbaycanda 70-dən artıq əfv, 13-ə qədər amnistiya aktı olub.

sana tətbiq olundu. Yadımdadır, AXC-Müsavat hakimiyyəti bir il çəkmədi, 7 nəfəri elə o dəqiqə güllələdilər. Amma humanizm siyasəti bu dövlətin, prezidentin əsas apardığı xətlərdən biridir. Günahını başa düşən, etiraf edən hər bir şəxs bağışlanmasa ilə bağlı müraciət edir və uyğun qərarlar verilir. Bağışlamaq da böyük Allaha və konstitusiyaya ilə prezidentə aiddir. O baxımdan da mən fürsətdən istifadə edib sizin qəzet vasitəsilə həm xaricdə oturub bu gün erməni lobbisinin, ayrı-ayrı dairələrin verdiyi maliyyə hesabına Azərbaycan xalqına, dövlətinə böhtan yağdırıran, şər deyən, söyüş söyən, o cümlədən Azərbaycanın daxilində dövlətimizin nailiyyətlərinə sevinməyən, üstəlik, olan şeyləri öz adlarına çıxmaq istəyən, bunu keçirilən mitinqlərlə əlaqələndirənlərə, dövlətinə qarşı düşmənçilik siyasəti aparan insanlara üzümü tutub demək istəyirəm: hələ ki gec deyil, tövbə qapıları açıqdır.

- Rüstəm İbrahimbəyovun siyasətdən bərdəlik gətirdiyi barədə məlumatlar var...

- Yəne deyirəm, bu adam siyasətlə məşğul olmayıb. Rusiyada “Milyarderlər ittifaqı” var idi, salmışdılar ortaya, 5-10 manat da pul vermişdi. Özünə hörmət edən, siyasətlə heç vaxt məşğul olmayan adam 80 yaşında gəlib deməz ki, mən siyasi fəaliyyətlə məşğul olmaq istəyirəm. Siyasəti ya evlədən başlamalısan, ya da heç başlamamalısan. Hər öz peşəsi ilə məşğul olsa, yaxşı olar.

- Rüstəm İbrahimbəyov sizi yubiley məclisinə dəvət etsə, gedərdiniz?

- Yox.

- Niyə?

- (Gülür) Hərən öz əqidəsi var, mənim də əqidəm belədir.

□ EİSAD PAŞASOY,
“Yeni Müsavat”

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sabiq sədri Arif Əsgərovun və oğlanlarının Avropadakı şirkətləri haqda yeni məlumatlar yayılıb. Əvvəlki məlumatlardan belə aydın olurdu ki, Slovakiyada Arif Əsgərov, oğlanları Elnar və Ürfan Əsgərovların biznesi olub. Azpolotika.info saytı yazır ki, 2007-ci il iyulun 13-də Bakı şəhəri, Cəfər Xəndan küçəsi 10 ünvanında qeydiyyatda olan Ürfan Əsgərov Bratislava sakini Elçin Qasımov və Bakı şəhəri, Mirqasımov 2 ünvanında qeydiyyatda olan Elvin Süleymanovla birlikdə "ELUREL TRANS S.R.O." şirkətini qeydiyyatdan keçiriblər. Həmin vaxtlar Arif Əsgərov Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun rəisi idi. Slovakiyanın qərbindəki Bratislava şəhərində Elnar və Ürfan Əsgərovların şirkətləri var.

Araşdırmaçı jurnalist Cavanşir Həsəni yazır ki, şirkətin nizamnamə kapitalı Slovakiyanın o zamankı pulu ilə 200 min kron (6639 avro) təşkil edib. Qeydiyyat nömrəsi: 36804576. Qeydiyyat ünvanı: Pezinska 185, 902 01 Vinosady. Jurnalistin paylaşdığı son məlumatlarda isə Arif Əsgərovun şirkətlərinin vəzifəsindən gedəndən sonra kimlərin adına rəsmiləşdirilməsindən söhbət açılır.

Sitat: "Arif Əsgərovun oğlanlarının Slovakiyada adına açdığı "Elurel Trans S.R.O." şirkəti (Qeydiyyat nömrəsi: 36804576. Qeydiyyat ünvanı: Pezinska 185, 902 01 Vinosady) barədə məlumat vermişdim. Qeyd etmişdim ki, bu şirkət Arif Əsgərov vəzifədən gedəndən qədər onun nəzarətində olub, lakin Nəqliyyat Nazirliyi ləğv olunduqdan sonra əlindən alınıb. Şirkət əvvəlcə Azərbaycanın Bratislavadakı fəxri konsuluna Cəlal Qasımovun və xan-

Arif Əsgərovun xaricdəki şirkətləri əlindən alınmış

Sabiq nazir müavininin Slovakiyada qeydiyyatdan keçən biznes strukturları haqda ilginclik məlumatlar

mının adına keçirilir, 2018-ci il aprelin 4-dən isə Azərbaycan Dəmiryolu Qapalı Şəhərdar Cəmiyyətinin sədr müavini Hicran Valehovun adına rəsmiləşdirilir. Şirkət faktiki olaraq bir dəmiryolçudan başqa dəmiryolçuya keçir. Fəxri konsul isə Hicran Valehovun şərikidir. Sənədlərə görə cənab Valehovun Slovakiyadakı qeydiyyat

ev 26-da qeydiyyatda olan Hicran Valehov 13 iyun 2017-ci ildən bəri şirkətin iki təsisçisindən biridir. Şirkətin digər həmtəsisçisi isə Alliance-group şirkətidir.

200 min çex kronu nizamnamə kapitalı olan CETS, s.r.o. hələ 2009-cu ildə Praqada qeydiyyata alınıb (şəhadətnamə nömrəsi C 158021). 2017-ci ildə şirkət çex sahibləri (Frantisek Dana, Jiri Broz və Jan Hrazdira) tərəfindən Hicran Valehova satılıb və həmin tarixdən yeni ünvanda (Petrohradska 216/3, Vrsovice, 10100 Praha 10) fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Nizamnaməyə görə, istehsal, ticarət və xidmət sahəsində istənilən xidmət növü ilə məşğul ola bilər. Şirkət hazırda Praqada yaşayan 1973-cü il təvəllüdü Aydın Süleymanlı idarə edir. Aydın Süleymanlı eyni zamanda "Alliance-group.eu, Spol. s r.o." şirkətinin həmtəsisçidir. Bu şirkət də

faktiki olaraq Hicran Valehova aiddir. Belə ki, 200 min kron nizamnamə kapitalı olan şirkətin digər həmtəsisçisi Hicran Valehovun qardaşı, Bakı şəhəri Yeni Günəşli qəsəbəsində qeydiyyatda olan, 1972-ci il təvəllüdü Məhəmməd Valehovdur. Şirkət 14 dekabr 2009-cu ildə Aydın və Aynur Süleymanlıların adına qeydiyyatdan keçirilib. (Şəhadətnamə nömrəsi: C 159637) "Alliance-group.eu, spol. s r.o." daşınmaz əmlak, mənzil və qeyri-yaşayış sahələrinin alışı, kirayəsi ilə məşğuldur.

2016-cı il noyabrın 11-dən şirkətin Aynur Süleymanlıya aid 50 faiz hissəsi Məhəmməd Valehovun adına rəsmiləşdirilib.

Qeyd edək ki, bir neçə gün əvvəl Arif Əsgərovun yaxın qohumu Rahib Hüseynovun cinayət işi Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə daxil olub. Rahib Hüseynov Arif Əsgərovun baldızı

nın oğludur. O, dələduzluqla külli miqdarda pulu ələ keçirməkdə təqsirləndirilərək 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Rahib Hüseynov məhkəmədə dönə-dönə vurğulayıb ki, o, yalnız xalası oğlu, Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərovun müxtəlif vəzifəli şəxslərdən aldığı pulların qeydiyyatını aparıb. Rahib Hüseynov ittiham üzrə özünü təqsirli bilməyib, deyib ki, həmin pulların mənimsənilməsində rolu olmayıb. Pullar Elnar Əsgərovdadır. Hüseynovun valideynləri Lətifə və İsmayıl Hüseynovlar bu məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a geniş açıqlama veriblər. Həmin açıqlamalarında Elnar Əsgərovun topladığı pulları xaricə qaçırtdığını demişdilər. Yayılan son məlumatları Hüseynovların söylədiklərinin təsdiqi hesab etmək olar. Hüseynovlar "Yeni Müsavat"a bildirdilər ki, Əsgərovların Böyük Britaniya paytaxtında da mal-mülkləri var. Deyirlər ki, Elnar Əsgərov Londonda dəbdəbəli mülkə sahib olub: "Ərəb mənşəli Joram Dreani özünün əvəzindən imtahana keçirdəndən sonra qalmaqal ortaya çıxdı. O vaxt Elnar qaçıb Bakıya gəldi. Onun ardınca həmin ərəb də Bakıya gəlmişdi. Onun oğlu Elnar İngiltərədə oxuyanda nə oyunlar açılırsa, bu gün də həmin oyunların başqa formasını davam etdirir. O vaxt ərəbi özünün yerinə imtahana salmışdı. 2 milyon pul verib qurtarıldı. O vaxt 2 milyonu ödəyəndə Arif Əsgərovun xəbəri yox idi. Ərəb pul verib yola saldı. Həmin gündən Elnarın Londona yolu bağlanmışdı, getmirdi ki, onu orada həbs edərlər".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

İbrahimbəyovun qayıdışı kino ittifaqlarında qarşıdurma yaratdı

Əli Vəliyev: "Onların oturmağa binası yoxdur, amma deyirlər ki, iclas keçirmişik"

Əli İsa Cabbarov: "Birmənəli əminəm ki, ortada yeni konflikt ocağı yaratmaq niyyəti var"

"Rüstəm İbrahimbəyovun bura niyə gəldiyi bizə maraqlı deyil. Lakin fəaliyyəti olmayan bir qondarma qurumun sədrinin içki məclisində iclas keçirməsinin özü biabırçılıqdır. Onların oturmağa binası yoxdur, amma deyirlər ki, iclas keçirmişik".

Bu sözləri "Yeni Müsavat"a Kinemotoqrafçılar İttifaqını(Kİ) mətbuat xidmətinin rəhbəri Əli Vəliyev bildirib.

Kİ sözcüsü qeyd etdi ki, R.İbrahimbəyovun sədrlik etdiyi təşkilatın fəaliyyəti dayanır: "İclas harada təşkil olunub? Mətbuatda yayılmış restorandan fotodan görünür ki, orada kinoya aid adamlar yoxdur. Onda iclası necə keçiriblər? Məclisdəki adamlar onunla dost olanlardır".

Ə.Vəliyev bildirdi ki, İbrahimbəyovun təşkilatı tanınmır: "Bu gün 2012-ci ildən qanuni fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikası Kinemotoqrafçılar İttifaqı var və onun da sədri kino tarixinə möhürünü vurmuş görkəmli aktrisa Şəfiqə Məmmədovadır. Qoy İbrahimbəyov çəkdiyi "Qafqaz üçlüyü" filmi ilə məşğul olsun. İnsan nə qədər nüfuzlu olursa-olsun, bir ziyalının yazdıqları Azərbaycana, yurduna xələl gətirirsə, kimə lazımdır belə dramaturq, belə ziyalı?"

Sən öz vətəninə, xalqına, dövlətinə sədaqətli deylsənsə, onda sən nifuzun kime gərəkdir?"

Kİ rəsminin sözlərinə görə, R.İbrahimbəyov bu yaşdan sonra çətin düzəldir: "Deyin ki, Ziyalılar Forumunda qaldırdığımız məsələləri hakimiyyət həll edir. Axı sən kim sən? İnsan vicdanla danışmalıdır. Gözləyirdik ki, 80 yaşında bəlkə vicdanı oyanar. Bundan sonra çətin düzələr. Deyir ki, 150 üzvümüz işsiz qalıb. Onlar ittifaqda işləmir, sadəcə, üzv olublar. Bizim 350-yə yaxın üzvümüz var. Hər bir şəxs müvafiq sənədlə üzvlüyə qəbul edilmir. İdarə Heyətinin iclası keçirilir və orada mü-

raciətə baxılır.

Bu gün Cəmil Quliyev, Vaqif Mustafayev, Ramiz Fətəliyev, Müşviq Hətəmov, Ramiz Əzizbəyli, Ayaz Salayev kimi görkəmli sənətkarlar bizim ittifaqımızı üzvlərdir. İl ərzində yubiley gecələri, beynəlxalq tədbirlər keçiririk, filmlər nümayiş olunur, kino dərsləri təşkil edilir.

Bundan əlavə, Rasim Ocaqov təqaüdü təsis eləmiş və ən yaxşı tələbələrimize verilir. Eyni zamanda kino gününü "Nizami" kino mərkəzində nə qədər mükafatlar veririk.

Amma onun hansı tədbirləri, fəaliyyəti olub? Ancaq rəyaldan danışılar. Ümumiyyətlə, kino dəyərli sənətdir.

Əli Vəliyev

Əli İsa Cabbarov

Kino haqda iclası içki məclisində keçirmək özü biabırçılıqdır".

Rüstəm İbrahimbəyovun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Kinemotoqrafçılar İttifaqının (AKİ) katibi Əli İsa Cabbarov isə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, onlar tam qanuni fəaliyyət göstərən və Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçmiş, heç bir hüquqi problemi olmayan təşkilat olaraq qalırlar.

AKİ katibinin sözlərinə görə, hazırda təşkilatın Şəkidə istirahət kompleksi fəaliyyət göstərir, yəndən artıq üzvü var: "Dövlətin görkəmli xalq yazıçıları, xalq artistləri, titullu sənətkarları üzvümüzdür. Üzv olmayan yüzlərlə sə-

nətkarın da dəstəyini görürük. Eyni zamanda illik mükafat təyin etmişik və bu mükafat təkcə şirnikləndirici mahiyyət daşımır. Biz kino ictimaiyyətində gedən prosesləri analiz edirik, peşəkarlığı dəstəkləyirik. Bir daha deyirəm, Azərbaycan Kinemotoqrafçılar İttifaqının heç bir qeydiyyat, sənədləşmə problemi yoxdur, möhürü, ştamplı, hər bir sənədi qaydasındadır".

Ə.İ.Cabbarov söylədi ki, sadəcə, ötən dövr ərzində AKİ sədri R.İbrahimbəyovun Azərbaycana gələ bilməməsi səbəbindən təşkilatın fəaliyyətində intensivlik olmayıb:

"Amma bundan sonra dövlət və kino naminə əlimizdən

gələni edəcəyik. Hazırda ittifaqın adında olan ikinci daşınmaz əmlak-Mingəçevirdə Kürün sahilində "Yaradıcılıq Mərkəzi" anlaşılmaz səbəbdən sökülüb və bu əmlaka görə kompensasiya almaq üçün iş görürük.

Əslində bu müddət ərzində yaradıcı təşkilat olaraq üz-ləşdiyimiz problemlərin bir xeyri oldu ki, hər şey süzgecdən keçdi, bu təşkilatdakı insanların kinoya, sənətə və dövlətə sadıqlığı bir daha sübuta yetirildi".

Ə.Vəliyevin fikirlərinə münasibət bildiren AKİ katibi dedi ki, onun dedikləri ilə tanış olub və təəssüf edir: "Birmənəli əminəm ki, ortada yeni konflikt ocağı yaratmaq niyyəti var. Biz yeni intriqaya cəlb etmək cəhdi müşahidə olunur. Biz bu sözləri dəstəkləmirik. Mən ARKİ-nin rəhbərliyi ilə danışdım, fikir mübadiləsi apardım, Rüstəm bəyin ünvanına səslənən təhqiramiz ifadələrin yersiz olduğunu bildirdim. Mənə bildirdilər ki, açıqlama, sədrimizə qarşı təhqiramiz ifadələr ARKİ-nin mövqeyini əks etdirmir. Məsuliyyət daşıyan adam tənbeh edilib. Ümidvarəm ki, bundan sonra belə hallar təkrar olunmayacaq. Mənim Şəfiqə xanıma ustad sənətkar kimi hörmətim var və inanıram ki, qarşılıqlı hörmət şəraitində hər kəs öz fəaliyyətini davam etdirəcək. Ümidvarəm ki, bu tipli bəyanatlar olmayacaq. Biz kino adamlarını təşkilatı mənsubluğuna görə deyil, peşəkarlıq və istedadına görə fərqləndiririk".

□ Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinə yeni müavin təyin olunub. 1979-cu il təvəllüdü yeni müavin Anar Kərimovun avtobiografiyası xeyli zəngindir.

Belə ki, A.Kərimov 1999 və 2002-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin beynəlxalq hüquq üzrə bakalavr və magistr pillələrini fərqlənmə ilə bitirib. 2001-ci ildə Amerikan Universitetində (Vaşinqton, ABŞ) beynəlxalq iqtisadi hüquq üzrə magistr dərəcəsi alıb.

Həmin ildə ABŞ-Azərbaycan Ticarət Palatasında (ABŞ) hüquqşünas, 2002-2005-ci illərdə Xarici İşlər Nazirliyinin iqtisadi əməkdaşlıq və inkişaf idarəsində attaşə və üçüncü katib, 2005-2006-cı illərdə Azərbaycan Respublikasının İsviçərədəki səfirliyində üçüncü katib, 2007-2010-cu illərdə İslam İnkişaf Bankında (S.Ərəbistanı) Türkiyə və Mərkəzi Asiya üzrə baş hüquqşünas, 2010-2011-ci illərdə İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin xarici investisiyalar və iqtisadi əlaqələr üzrə şöbələrində şöbə müdirinin müavini və şöbə müdiri, 2011-2018-ci illərdə beynəlxalq layihələrdə ekspert və özəl sektorda rəhbər vəzifələrdə işləyib.

Vekiller Kollegiyasının üzvü, Azərbaycan-Britaniya Hüquqşünaslar Assosiasiyasının həmtəsisçisi və Azərbaycan - İtaliya Ticarət Palatasının vitse-prezidenti olub.

Hüquq elmləri namizədi olan A.Kərimov Bakı Dövlət Universitetində Hüquq fakültəsinin ingilis dilli magistratura proqramında müəllim kimi fəaliyyət göstərib.

İdarəetməyə yeni kadrlar gətirilir - korrupsiya zənciri qırılırmı?

Qabil Hüseynli

Hazırkı vəzifəsinə qədər əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müşaviri vəzifəsində çalışıb.

Zaman-zaman müxtəlif ekspertlər dövlət qurumlarındakı korrupsiyanın səbəblərindən biri kimi məmurların uzun müddət eyni vəzifədə çalışmasını göstərirdilər. Elə adçıqilən nazirliyin də adı bu xüsusda dəfələrlə hallanıb. Bəs idarəçilikdə bu cür savadlı və gənc kadrların önə çəkilməsi korrupsiya zəncirinin qırılması ilə nəticələnməyəcəkmi?

"Yeni Müsavat" a bu mövzuda danışan politoloq Qabil

Hüseynli bildirib ki, kadrların dəyişdirilməsində orta yaşlı nəslin önə çəkilməsinin tərəfdarıdır:

"Onların bir çoxu Azərbaycanda aldıkları təhsillə, Qərb təhsil sistemini birləşdirən adamlardır. Bu kadrların eyni zamanda bir neçə dil bilmələri də böyük üstünlük sayılır. Bütövlükdə həmin kadrlar müasir bazar sistemini də yaxşı bilirlər. Bu da dəyərdir ki, əsas şərtlərdən biridir. Zənnimcə, kadrların mənavi keyfiyyətləri də xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Mənavi

Politoloq: "Yüksək mənaviyyətli, xalqını sevən və xalqı ilə sıx əlaqəsi olan, fəaliyyətində şəffaflıq nəzərə çarpan adamların önə çəkilməsi alqışlanmalıdır"

keyfiyyətlər rüşvət və korrupsiyanın qarşısının alınmasında mühüm amillərdən biridir. Çünki yüksək mənaviyyətli, xalqını sevən və xalqı ilə sıx əlaqəsi olan, fəaliyyətində şəffaflıq nəzərə çarpan adamların önə çəkilməsi yaxşı haldır. Bir məsələ diqqətə alınmalıdır ki, kiminsə adamıdır, ya yox. Yaxud da keçmişdə hansısa xidməti olan hansısa ailə ilə bağlıdır? Yəni elə olmalıdır ki, həqiqətən də qabiliyyətli və bacarıqlarına, mənavi keyfiyyətlərinə görə istənilən şəxs cəmiyyətdə idarəetmə aparatına irəli çəkilsin. Xalqın bütün təbəqələrini, etnik və milli qruplarını birləşdirən komanda sisteminin yaradılması, mənəcə, idarəetmədə böyük səmərə verə bilər. Son struktur islahatlarından sonra bu məsələyə də

diqqət edilir. Güman edərəm ki, bütün bu məsələlər öz faydasını verəcək və korrupsiya faktlarına getdikcə rast gəlinməyəcək. Bir məsələ də var ki, ola bilər məmurun yüksək keyfiyyətləri var, ancaq özünü doğrultmur. Yeni tapşırılan işin öhdəsindən lazımcına gələ bilmir. Belə olan halda həmin məmurun da dərhal idarəçilikdən uzaqlaşdırılması diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır".

Məlum olduğu kimi, son zamanlar xeyli yüksək çinli məmur idarəçilikdən uzaqlaşdırılıb. Onlar vəzifədən getdikdən sonra haqlarında sosial şəbəkələrdə, mətbuatda korrupsiya faktları ilə bağlı xeyli məlumatlar yayılıb. Həmin şəxslərin çoxunun iri biznes şəbəkələri, ölkədə və xaricdə olan mülklərinin siyahısı da

dərc edilib. Lakin hələ ki bu məmurların məsuliyyətə cəlb edilməsi, dövlətdən oğurladıqları vəsaitlərlə əldə etdikləri mal-mülkün "milliləşdirilməsi" ilə əlaqədar rəsmi məlumatlara rast gəlinmir. Onların çoxu azadlıqda gəzir. Bəziləri ölkədə yaşamağa davam etsələr də, bir qismi xaricə qaçıb.

Politoloq Qabil Hüseynli bildirib ki, korrupsiya zəncirinin qırılması, kökünün kəsilməsi üçün bu məsələlər də diqqətə də saxlanılmalıdır. Q. Hüseynli bildirib ki, ölkə prezidenti korrupsiyanın kökünün kəsilməsi üçün var gücü ilə çalışır, məmurlara tez-tez xalqın xidmətçisi olduqlarını xatırladır:

"Düşünürəm ki, cəmiyyətdə ziyan vurmuş, cəmiyyət qarşısında cinayət tərkibli hərəkət törədən bütün adamlar hesabat verməlidir. Lazım gəlsə, qanunvericilik nəyi tələb edərsə, ona uyğun da həmin şəxslər haqqında ölçü götürülməlidir. Yeni heç kimin üstündən keçilməməli, güzəşt edilməməli deyil. Cəmiyyətdə qanunlar yalnız o zaman işləyə bilər ki, idarəetmə səmərəli olar ki, kadrlar seçilib, yerləşdirilən zaman etimad göstərildiyi kimi, bu adamlar nöqsanlara yol verdikləri an da bəzələrdə ciddi ölçülər götürülsün. Bu, mövcud qanunvericiliyin tələbləri ilə sıx bağlı olmalıdır".

Q ƏLİ RAİS, "Yeni Müsavat"

Xalqın xeyrinə addımlardan narahat olanlar kimlərdir? Nəzakət Məmmədova: "İlham Əliyevin son qərarlarından və addımlarından narahatlıq keçirən məhz həmin qüvvələrdir"

Bir sıra müxalifətçilər Azərbaycan hakimiyyətinin start verdiyi genişmiqyaslı islahatlara, prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə atdığı addımlara kölgə salmağa, məsələlərin mahiyyətini təhrif etməyə, bəzi hallarda isə islahatların guya məcburiyyətdən irəli gəldiyinə dair əsassız fikirlər yaymağa çalışırlar. İddia edirlər ki, Azərbaycan hakimiyyətinin atdığı son inqilabi addımlar Milli Şuranın yanvarın 19-da keçirdiyi mitinqin nəticəsidir. Həmin qüvvələrə ən tutarlı cavabı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İctimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi-şöbə müdiri Əli Həsənov bir neçə gün öncə yazdığı "Müxalifətçilik missiyası və Azərbaycanın milli maraqları" adlı məqaləsində verib.

Siyasi ekspertlər də radikal müxalif qüvvələrin ölkə rəhbərinin verdiyi son qərarlardan, atdığı addımlardan nədən razı qalmadıqlarını, müsbət qərarlara, addımlara da mənfi reaksiya vermələrini, razı qalmadıqlarını tənqid edirlər. Bu barədə **politoloq Nəzakət Məmmədova** "Yeni Müsavat" a şərhində bildirdi ki, müsbət addımları da bəzi müxaliflərin tənqid etməsi cəmiyyətdə birmənalı qarşılanmır və etirazlara səbəb olur. Müxalifət olmaq o demək deyil ki, heç bir müsbət işi görməməlisən, ağa qara deməlisən. Təəssüf ki, Azərbaycanda bir sıra müxalifətçilər məhz bu cürdürlər-heç bir müsbət addımı görmək istəmirlər, görəndə isə qərəzli yanaşmaları müsbət addımlara müsbət münasibət bildirməyə

imkan vermir: "Xüsusən həmin destruktiv müxalifətçilərin ağa qara deməsi, prezidentin hər yata keçirdiyi islahatlara kölgə düşürmək, onu hər vaxtla qaralamaq cəhdləri onların obyektivlikdən, ədalət hissindən uzaq olmasından, nə yolla olur-olsun indiki iqtidarı gözdən salıb hakimiyyətə gəlmək iddialarının, xalqın mənafeyini arxa plana atıb bəzi xarici qüvvələrlə əlbir olaraq ölkədə hakimiyyəti ələ keçirib burada səltənət qurmaq, hökmranlıq etmək instinktinin bütün insani dəyərlərdən daha irəliyə çıxıb, onların nəzərində ən üst səviyyədə olmasından xəbər verir. Onların nədən prezident İlham Əliyevin, hakimiyyətin son addımlarından bu qədər narahat olmasını isə Azərbaycan prezidentinin köməkçisi, professor

Əli Həsənov məqaləsində çox ətraflı izah edib. Əli müəllim, özünün də qeyd etdiyi kimi, 30 ildən artıqdır ki, Azərbaycanın aktiv siyasəti həyatında iştirak edir, nəinki iştirak edir, Heydər Əliyevin və onun siyasi varisi, prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bu siyasətin formalaşmasında bilavasitə iştirak edir. Heç şübhəsiz ki, Azərbaycanda beynəlxalq münasibətlər və geopolitika elmi sahələrində fundamental əsərlər yazmış professor Əli Həsənov müasir beynəlxalq münasibətlərdən, dünya siyasi sistemində gedən prosesləri çox gözəl bilir

və onu obyektiv qiymətləndirməyi bacarır. Nəzərə alsaq ki, dövlətin başında duran birinci şəxs - cənab prezident İlham Əliyev özü də dünyaca məşhur Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun məzunu, siyasi elmlər doktorudur, habelə administrasiyanın rəhbəri hörmətli akademik Ramiz Mehdiyevin bir çox kitabları, sanballı məqalələri müasir qlobal siyasətin, beynəlxalq münasibətlərin ən aktual problemlərinə, ölkəmizin oradakı yerinə və roluna, böyük dövlətlərdən, dünya siyasi sistemində gedən prosesləri çox gözəl bilir

yeni dünya nizamını formalaşdırmasının əsl mahiyyətinin açılmasına həsr olunub, o zaman Azərbaycan dövlətini idarə edən şəxslərin müxalifətin fəaliyyətinin maliyyə qaynaqlarından tutmuş hərəkət mexanizmindəki haradan, necə yönəldildiyinə dair yetəri qədər aydın təsəvvürə, dəqiq məlumatla malik olduğunu əminliklə söyləmək olar.

Hörmətli Əli Həsənovun qeyd etdiyi kimi, sosial bazasını, ictimai dəstəyini Azərbaycan xalqı arasında axtaran və siyasi perspektivini milli iradəyə bağlayan qüvvələr olduğu kimi, bütün iddialarını xarici paytaxtlardakı qaranlıq kulislərdə qəbul ediləcək hansısa qərarların öhdəsinə buraxan qüvvələr də təəssüf ki, bu gün Azərbaycan müxalifətində mövcuddur. Cənab prezident İlham Əliyevin son qərarlarından və addımlarından narahatlıq keçirən məhz həmin müxalif qüvvələrdir".

Politoloq qeyd etdi ki, həqiqətən də İlham Əliyevin liderliyi ilə Azərbaycan hakimiyyətinin həyata keçirdiyi effektiv siyasəti həmin qüvvələr reallıqdan uzaq şəkildə təqdim etməyə çalışır. Halbuki prezident bu yaxınlarda müsahibəsində də qeyd etdiyi kimi, müstəqillik əldə etdikdən bəri Azərbaycanda islahatlar məhz

1993-cü ildən başlayıb və 1993-2003, 2003-2009 və 2009-2019-cu illəri əhatə edir. **Son müşahidə edilən proseslər məhz islahatların bu ilin əvvəlindən başlayan hələ ki sonuncu mərhələsidir:** "Fikrimcə, destruktiv müxalifətin ölkə rəhbərliyinin apardığı köklü islahatları məhz 19 yanvar mitinqi ilə əlaqələndirməsinin heç bir obyektiv əsası yoxdur və bu, destruktiv qüvvələrin öz gücünü mübaliğəli şəkildə göstərməsi, maliyyələşdirildiyi və təlimatlandırıldığı xarici mərkəzlər qarşısında öz üzərinə götürdükləri öhdəlikləri yerinə yetirməsi barədə hesabatdan başqa bir şey deyil. Azərbaycan Konstitusiyasında prezident vəzifəsinə namizədliliyi irəli sürülən şəxslər qarşısında qoyulan əsas tələblərdən biri xarici dövlətlər qarşısında heç bir öhdəliyin olmamasıdır. Müxalifətdə olarkən xarici mərkəzlərdən təlimatlanan, Əli Həsənovun qeyd etdiyi kimi "maliyyəni verən musiqini də sifariş edər" deyişi ilə hərəkət edən liderlərin hakimiyyətə gələcəyi təqdirdə həmin mərkəzlərdən asılı olub onların tapşırıqlarını yerinə yetirməyəcəyinə heç kəs təminat verə bilməz və belə insanlar Azərbaycanın müstəqilliyini qoruya bilməz".

Q Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin sektor müdiri Mehman Nəbiyev "Yeni Müsavat"a müsahibəsində son zamanlar aktual olan polietilen torbalar və plastik qablardan tədricən imtina məsələsindən danışdı.

- Mehman bəy, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən polietilen torbaların və plastik qabların ətraf mühitə mənfi təsirinin azaldılması istiqamətində hansı işlər həyata keçirilir?

- Konkret olaraq Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən Azərbaycanda plastik qablaşdırma tullantılarının ətraf mühitə mənfi təsirinin azaldılmasına dair 2019-2020-ci illər üçün tədbirlər planı hazırlandı. Bu plan fevralın 7-də ölkə prezidenti tərəfindən təsdiq edildi. Həmin tədbirlər planına uyğun olaraq bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə tədbirlər həyata keçirilməkdədir.

- Polietilen torbaların məhdudlaşdırılması və alternativlərlə əvəz olunması ətraf mühitə mənfi təsirlərin azaldılmasına yönəlib?

- Bu gün polietilen torbalar və plastik qablar bütün planetin üzvləşdiyi ciddi ekoloji problemdir və artıq Azərbaycanda da polietilen torbaların təbiətə və insan sağlamlığına vurduğu zərər, törənən fəsadlar barədə kifayət qədər məlumat verilib. Əslində burada məhdudlaşdırma sözünü işlətmək bir o qədər də doğru deyil. Çünki polietilen və plastik məmulatlar son zamanlar iqtisadiyyatın əsas özünü təşkil edir. Ölkələrin iqtisadiyyatını inkişaf etdirən, polietilen məhsullardan istifadə də günbəgün artır. Azərbaycanda son illərdə plastik qablaşdırma məhsullarının istehsalı 2 dəfə, idxal 5 dəfə artıb. Yeni tədricən məhdudlaşdırma və tədricən alternativ vasitələrə keçid nəzərdə tutulur. Amma istehsal varsa, məhsul çoxdursa, onun təbiətdə toplanıb qalmamasına çalışmaq lazımdır. Bu, eyni zamanda əhali artımı və iqtisadiyyatın inkişafı ilə əlaqədar təbii ehtiyatların dayanıqlı idarə olunmasının strateji hədəfi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu səbəbdən bir sıra ölkələr tullantıların azaldılması, yenidən istifadəsi və təkrar emalı kimi təməl prinsipləri ("3R-Reduce, Reuse, Recycle") əsas tutaraq istehlak tullantılarının səmərəli idarə olunması istiqamətində hədəflər müəyyən ediblər.

- Siz təklif etmişinizi ki, təkrar emal prosesi gücləndirilsin?

- Bəli, bununla bağlı istehsalçılarla əməkdaşlığı bu gün də davam etdiririk, onların da təklifləri nəzərə alınaraq istiqamətlər müəyyən olunur.

- Təkrar emal varsa, təbiətdən bu məhsullar yığılırsa, nazirlik nə üçün narahatdır?

- Təkrar emal hazırda elə səviyyədədir ki, əmələ gələn tullantının heç 5-10 faizini toplamaq mümkün olmur. 90 faiz təbiətə atılır. Bizdə təkrar emal hələ indi inkişaf etməyə başlayır. Avropa ölkələri isə təkrar emal üzrə konkret hədəflər müəyyən ediblər. Toplama, çeşidləmə və təkrar emal hədəfləri mövcuddur. Yeni orada

Sellofan torbalardan imtina ilə

bağlı yeni planlar - müsahibə

Mehman Nəbiyev: "Hazırda polietilen məhsullardan istifadənin tam məhdudlaşdırılması ilə bağlı təkliflər müzakirə mövzusu deyil, söhbət tədricən keçiddən gedir"

belə, hələ tam olaraq təkrar emal prosesini yarada bilməyiblər. Hansı ki, onlar illərdir bu problemlə məşğuldurlar.

- Polietilen məhsullar konkret olaraq Azərbaycanda ətraf mühitə hansı zərərləri verir?

- Bakının kəndlərində, Abşeronda yeri 20 santimetr qazsanız, ya polietilen torba, ya da plastik qab çıxacaq. Bu məhsullar 500 ilə qədər torpaqda qalır və çürümür. Torpağa düşən plastik tullantılar parçalanmır, daim bunun üstünə həmin məhsullardan atılır. Plastik qabların yandırılması da təhlükəlidir. Toplanma, çeşidlənmə yoxdursa, 10-15 il sonra düşəcəyimiz vəziyyəti təsəvvür edə bilərsinizmi? Bu məhsullar heyvanlara, quşlara da zərər verir. Hazırda təbiətdə olan plastik tullantılarla okean səthinin 1/4 hissəsi örtülə bilər. Belə davam edərsə, 2050-ci ilədək okeanlarda plastiklər balıqlardan çox olacaq. Şimal dənizində bütün quşların 94%-nin mədəsində plastik tullantılara rast gəlinir. Plastik tullantıları quşlar qida hesab edərək qəbul edir. Dəniz quşlarının 40%-i bu səbəbdən tələf olur. Dənizdə yaşayan 267 müxtəlif növ canlı plastik tullantıların təsirinə məruz qalır.

Hava, su, torpaq çirklənirsə bu, insanın həyatına da bilavasitə mənfi təsir göstərir. Onsuz da bizim torpaqların bir qis-

mində şoranlaşma var. Bir tərəfdən də polietilen məhsullarla çirklənmə geniş problemlərə yol açar.

- Bəs mağazalar alternativ vasitələrə necə keçid etsinlər, təklifiniz nədir? İnsanlar narahatdır ki, marketlərdə polietilen torbalar pullu olacaq. Bu məsələlər necə tənzimlənəcək?

- Bununla bağlı yaxşı təcrübədən istifadə ilə, yerli şəraitə uyğun tədbirlər müəyyən etməklə, alternativ qablaşdırma məhsullarından istifadənin genişləndirilməsi yolu ilə qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq planlaşdırılır, yeni tədricən. Bir çox ölkələrdə polietilen qablaşdırma ilə yanaşı, kağız, parça və çox dəfə istifadə olunan məhsullardan istifadə olunur. Ölkəmizdə də alternativ qablaşdırma istehsalçıları mövcuddur və tələbat olarsa öz istehsal güclərini artırabilir. Sadəcə olaraq, insanlar pulsuz olduğu üçün alternativ torbalara deyil, polietilen torbalara üstünlük verir. Ərzaq məhsulunu polietilen torbada saxlamaq təhlükəlidir. Ona görə də insanlar bilməlidirlər ki, ətraf mühitə yanaşı öz sağlamlıqlarına da zərər vururlar. İnsanlar buna hazır olmalıdırlar.

- Sizcə, insanlar hansı müddətə buna hazır olacaqlar? Nəzərə alaq ki, cəmiyyətdə bir çox yeniliklər asanlıqla qəbul edilmir.

- Mən elə düşünürəm. Bizim cəmiyyətdə elə yeniliklər var ki, heç qonşularımızda onlar mövcud deyil. Biz Bakıda və digər rayonlarda plastik tullantıların yığılması və çeşidlənməsi məqsədilə konteynerlər quraşdırdıq. Gördük ki, vətəndaşlar plastik qabları ancaq həmin konteynerlərə atırlar. Təbliğət, maarifləndirmə düzgün aparılarsa, ictimaiyyət də bu yenilikləri yaxşı qarşılayar.

- Maarifləndirmək üçün insanlara müraciətiniz varsa, buyurun.

- Polietilen torbaların pulsuz təklif olunması istehlakçılar üçün faydalı hesab olunmur. Market sahibləri bu məhsulları pulla alır və onun vergisini də ödəyir. Düşüncünüz ki, sahibkar bu qədər pul xərclədiyi məhsulu istehlakçıya pulsuz verir? Sadəcə olaraq, bu məhsulların dəyəri ümumi xərclər kimi hesablanır. Əvvəlcə ondan başlamaq lazımdır ki, təklif olunan məhsulların çeşidi bol olsun ki, insanların da seçim imkanı olsun. Bəlkə kağız, parça və digər vasitələrdən istifadə edən istehlakçılar daha çox olacaq, yavaş-yavaş azalma gedəcək. İnsanlar çox dəfə istifadə üçün nəzərdə tutulmuş polietilen torbalara da üstünlük verə bilərlər. Hazırda polietilen məhsullardan istifadənin tam məhdudlaşdırılması ilə bağlı təkliflər müzakirə mövzusu deyil, söhbət tədricən keçiddən gedir.

- Təklif edirsinizmi ki, müəssisələr təkrar emal üçün yığılan məhsullara müəyyən qədər məvacib versinlər? Məsələn, uşaq düşüncün ki, polietilen torbanı yerə atınca, təkrar emala verib, pul qazansın. Stimullaşdırıcı tədbirlər nəzərdə tutulubmu?

- Bu sahədə fəaliyyət özəl sektor tərəfindən tənzimlənir.

□ Əli Rais,

"Yeni Müsavat"

Fotolar: Elçin Əkbərov

Oxu, saz, oxu, saz, səni heç kim unutmaz

Samir SARI

Bir-iki il öncəydi, Kəramət şəkərinə uyğun olaraq yenə də hansısa rayonun simvolu olan tanınmış şəxsə qarşı nələrsə yazmışdı və onun sosial şəbəkədə biabır-dəsgah edirdilər. Götürüb ona belə bir mesaj yazdım: "Bir gün səni tutub küçədə budayacaqlar, bilinməyəcək, səni döyən şəkərlidirlər, ordubadlılardır, salyanlılardır, yoxsa bakılırlar".

Hərçah bu günlərdə elə bir iş olsa, yeni istedadlı yazıçı-jurnalist Kəramət Böyükçöl naməlum şəxslər tərəfindən fiziki təzyiqlə məruz qalsa, təxminən kimlər tərəfindən döyüldüyü bilinəcək. Konkret olmasa da, mahal etibarilə aydın olacaq ki, onu ölkəmizin qərb regionunun sazsevərləri çırpıb. İndi ya gədəbəylilər qabağa düşəcək, ya tovuylular, ya qazaxlılar, ya da borçalılılar.

Çünki gənc yazıçı yenə dinc durmayıb, götürüb saza qarşı yekə bir status yazıb.

Ortalığı qızıdırmaq, tırka vermək kimi çıxmasın, statusda belə fikirlər var: "Dünyada saz qədr məntiqsiz, savadsız musiqi aləti tanımıram"; "Sazla müasir dünyanın mərkəzinə doğru hara kimi getmək olar? Lokaldı. Məhəllədi. Ancaq məhdud təfəkkürü, məhdud düşüncəni qidalandıra bilər"; "Elə bir aşıq varmı ki, sazı çiyindən yerə qoyub bir az da elmi, fəlsəfi mühakimələr yürütməyə başlasın?" və s.

Özüm o sözlərin hamısını sitat gətirmədim ki, birdən ideya vermiş olaram, söhbəti ciddiylə alan olar, gedib gənc yazıçıya gerçəkdən nəyisə şillə-qapazla başa salmaq istəyərlər.

Amma düzünə qalsa, "aşığın sazı çiyindən yerə qoyub elmi, fəlsəfi mühakimələr yürütməsi"ne dair tələb əsassızdır. Aşığın işi aşıqlıqdır, öz qoşmasını, gərayısını xoş avazla oxusa, bəsdir. Yox bir durub ondan insan haqlarına dair Helsinki konvensiyasının detallarını soruşaq, o da xırdalasin... Hər kəsin öz işi var. Santexnik zəhmət çəkisin, plastik borunu yaxşı qaynaq eləsin, durub Robindranat Taqordan, Marsel Prustdan, Emir Kusturitsadan danışmasın. Aşıq da eləcə.

Aşıqların xrom çəkmə və ya hərbi geyimlə gəzməsinə dair iradə gəlinəcə, o da əsassızdır. Müasir aşıqlar artıq NATO desantlarının mündirindən çoxdan imtina ediblər, əksəriyyəti mülki paltarda gəzir (az-az öz "hərbçi keçmişini" nə sədaqət göstərənlər də var). Bu geyim forması ötən əsrin 30-cu illərində dəb olub, ona görə ki, aşıqlar at belində eldən-elə gedirmişlər, bu geyim isə at sürmək üçün daha rahatmış. İndi zabit geyimi sedan, xətçək növlü maşınlarda gəzən aşıqların nəyinə lazımdır?

Saz bir musiqi alətidir, tardan, gitaradan, qopuzdan, uddan nə artıqdır, nə də eskik. Onda yaxşı el havaları çalılıb-oxumaq olur. Hətta Anadolu qardaşları kimi ona bir az elektrik verəndə istənilən musiqi parçasını çalmaq mümkündür. Türkiyədə elektrosazı elə dilləndirən sənətkarlar var ki, heç öz zamanında Cimmi Hendrikson Amerikada gitaradan elə səs çıxara bilmirdi.

Amma saza müqəddəs alət kimi yanaşanda Kəramət hiss edir ki, burada tiraj var, ona sataşsa, sazsevərlər dilə gələcək, onu, söyəcək, pisləyəcək, adını hallandıracaqlar. Şairə də nə lazımdır? Adı zikr olunsun, yetər.

Hər bölgənin öz müqəddəs hesab və elan etdiyi şəxsiyyətlər və ya nələrisə var. Məsələn, qarabağlıların yanında muğamatı pisləsən, bir xeylisinin başı çönər, durub da-laşarlar. Şəkililər Bəxtiyar Vahabzadəyə qarşı söz deyənə lətifə və ləqəb qoşurlar. Qazaxlıların Səməd Vurğuna görə nələre qadir olduğunu gördük, təəssüf ki, salyanlılar Xəlil Rzaya görə eyni performans göstərmədilər. Amma o vaxt Elçibəyə görə ordubadlılardan öncə ölkənin bütün hərəkətçiləri ayağa qalxdılar və şairin adını bəs deyincə zikr edildilər.

Hələ bu harasıdır? Bir azdan Göyçayın narına, Gədəbəyin kartofuna, Lənkəranın limonuna, filan yerin nəşəsi-nə (gözündüyü kimi, müəllif ad çəkməyə cürət etmədi) sa-taşnar olacaq ki, cavab reaksiyası olsun, ortalıqda polemika, müzakirə getsin.

Bu baxımdan təmkinli olmaq lazımdır, hər belə söhbətlərə görə hövllənib yaradıcı insanı söyüb-yamanlamaq, münasibətləri ayırmaq söhbətinə çağırmaq, tutub döyməklə hədələmək olmaz.

Son söz: Oxu, saz, oxu, saz, səni heç kim unutmaz - Kəramət deyənə baxma...

Müqəddəs diyar

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Oxay adamları gətirib əvvəlcə oxudur. Gündə onlara bir fəlsim öyrədir. Aradan doxsan doqquz gün keçəndən sonra onları imtahan eləyir. Yaxşı bilənləri öldürür. Korazehinləri qurda, quşa, heyvana döndərir. Heç nə bilməyənləri buraxır"

"Oxayla Əhməd" Azərbaycan xalq nağılından)

Balakəndə bir nəfərin evindən pul oğurlamışdılar, az keçmədi, gətirib yerinə qoyublar. Az pul da deyildi, haradasa 50 min dollara yaxın məbləğdən söhbətdən gedirdi. Ancaq oğru qardaşımız tam hamısını qaytarmayıb, 3-4 minini xərcləyibdir. Eyni zamanda pulu yerinə qoyanda üstünə kağız yazıb qoyubdur ki, ev yiyəsi nigaran qalmasın: "Mən halal adamam, sizin pulun qalanını da qaytaracağam, hələlik lazımdır". Sanki bankdan kredit götürür. Necə düzgün oğrularımız vardır... Vətən belə vətəndaşları ilə qürur duyur.

Əslində sizə deyim ki, bizdə bütün oğrular, korrupsiyonerlər, rüşvətxorlar təxminən bu prinsiplə çalışırlar. Hamısı müvəqqəti olaraq xalqın cibinə girir, sonra həmin vəsaiti qaytarıb cibə basırlar, ya da hansısa üsulla uca millətimize xərcləyirlər. Ölkəmiz nəse müqəddəs məkanda yerləşir, burda oğurluq eləmək mümkün deyildir. Rüstəm müəllim də gəlib, inşallah, bu temada "Stalker" filmi çəkəcəkdir. Heç bir pəncərədə dəmir tor, reşotka-zad görə bilməzsən. Almaniyada isə camaat 24 mərtəbəli evin axırıncı mərtəbəsində pəncərəyə seyf qapı qoyur, çünki oğrular vertolyotla evləri soyurlar. Almaniya dağılır, başqa nə yazacaq?

Bizdə çox adamın evinin heç qapısı yoxdur, gəl gör hasar çəkəsən. Dükəncilər malı qoyur gedir, camaat götürür, pulunu kassaya taxır. Mən özüm iki il qabaq "Sahil" metrosunun yanında, YAP-ın iqamətgahı tərəfdəki parkda qızıl üzüyümü itirmişdim, keçən həftə yolum oradan düşmüşdü, gördüm üzük necə düşübsə elə də durur. Hətta kök atıb, üstündə biləzik gətiribdir. Bir adam tamah salıb aparıbmi? Yox. İqamətgahdan yoldaşlar dedilər hər gün üzüyə su vermişlər, qurumasın. Gör nə gözəl məkandır! Şair bu yerdə yaxşı demişdir: "Yurdum, yuvam, məskənim, Azərbaycanım!"

Ailə modelimiz, milli əxlaq və adət-ənənələrimiz də dünyaya nümunə ola bilər. Ancaq son çağlar internetin, vətənpəşarın-zadın mənfəi təsirləri üzündən görürsən adam dayısı oğlunun arvadını tövlədə zorladı, bacanaq yeznə ilə yatdı, gəlin qaynatayaya qoşulub qaçdı və sairə. Düzdür, o tövlədə zorlama əhvalatında tərəflər çoban ailəsi idi, ancaq kim deyir bizdə tövlələrə zərərli internet xətləri çəkilməyibdir? Qoyunu blutuzla qırخان çobanlarımız vardır. Hətta cüce fermalarımız fiber-optik naqillərlə təmin olunubdur! Hamısı xaricdəki zəhərli saytların vurduğu ziyanlardır. Misal üçün, elə götürək Yaponiyanı. Orada samuraylar bulaqdan səhənglə su daşıyan arvadları ağına-bozuna baxmadan qaçırdıb özlərinə arvad edirmişlər. Bu temada yapon yazıçısı Haruki Murakaminin "Dəli Sakit okean" romanında ətraflı yazılıb, mütləq oxuyun.

Bu cür maddi-mənəvi inkişaf ölümləri də həvəsləndirir, dirildir, canlandırır. Son bir həftədə azı 2 ölü tərəfimizdən aşkar edilib götürülmüşdür. Bunlardan biri Salyan şosesində sürət həddini aşıb radara düşən avtomobildə gündəmə gəlibdir. Cərimə gedib evə, arvad şikayətlənir ki, ərim 4 ildir ölüb, o sürət həddini aşı bilməzdi. Necə deyərler, Allah sənə rəhmət eləsin, Qoqol. Hələ ikinci cərimə də yazılıb, bu isə avtomobili illik texniki baxışdan keçirmədiyi üçünmüş. Bəs buna nə sözlün, ay arvad? O qəder səhv olmaz ki. Özü də yol polisi kimi dəqiq idarədə. Kişi dirilib maşın sürür, Allahına şükür eləmək yerinə donquldandır. Vallah, bizim millət düzələn deyil. Şeyx Nəsrullahı da vaxtında başa düşməmişdik.

İkinci isə bir az tərsinə əhvalatdır, burada bir zənən xeylağını ölü kimi qeydiyyata alıblar, özü də 1977-ci ildən bəri. Lakin arvad intervü verir, deyir mən sağam. Haradan bilirsən? Müxbirin də savadı çatmır ki, süjetdə bunu çimdikləsin. Şair demişken: "Ölmüşəm xəbəri yoxdur, Anama da xəbər apar". Ah-vah. Çox ağılmalı şeirdir, hər misranın içində azı 3 ölü yeri qazılıbdır. Fəxri Xi-yaban kimi şeirdir.

Elə bu optimist notlarla yazıya nöqtə qoyuram.

Azərbaycanın haqlı, eyni zamanda sərt etirazlarına rəğmənlər, Gürcüstanın Axalkalaki bölgəsində erməni Xocalı canisi Mikayel Avqayana qoyulan büst hələ də yerində durur. Doğrudur, bir sıra gürcü ziyahları və ekspertlər, həmçinin gürcü əsilli bəzi deputatlar bu təxribata qarşı çıxdılar. Lakin gürcü rəsmilərdən, o cümlədən erməni-pərəst prezident Salome Zurabşvildən səs çıxmırdı, hadisə qınanmadı. Bizə strateji tərəfdaş sayılan Gürcüstanın XİN-i isə "dişsiz" bir bəyanat verməklə kifayətləndi.

Gürcüstan hökumətinin Azərbaycan xalqı və dövlətinə bu sayğısızlığının hay-küyü yatmamış məlum oldu ki, rəsmi Tiflis Rusiyanın "Qazprom" şirkəti ilə "ölkənin qaz təchizatının şaxələndirilməsi üçün" danışıqlar aparır. Gürcü rəsmilərin bildirdiyi kimi, danışıqlar yekunlaşmaq üzrədir və əldə edilmiş razılığa əsasən, Gürcüstan Rusiyadan "müəyyən həcmdə" qaz alaraq Azərbaycan qazından asılılığı azaldacaq (virtualaz.org).

Məlumata görə, belə bəyanatla iqtisadiyyat və dayanıqlı inkişaf naziri Georgi Kobuliya çıxış edib. Onun sözlərinə görə, "Qazprom"la müqavilənin uzadılması ölkənin qaz bazarında Azərbaycanın inhisarçı mövqeyi ilə mübarizə aparmaq məqsədi güdür. "Biz istəmirik ki, bazarda monopoliya yaransın və Azərbaycan yeganə qaz təchizatçısı olsun. Azərbaycanın da olmağını istəyirik, amma müəyyən həcmdə qazı Rusiyadan almaq lazımdır" - nazir deyib.

Parlament müxalifəti isə hökumətin bu şaxələndirmə cəhdini ölkənin milli maraqlarını satmaq adlandırır. "Avropa Gürcüstanı" fraksiyasının üzvü Elene Xoştariya deyib ki, bununla hökumət Tiflisi Moskvanın orbitinə çəkir. Sitat: "Rusiya işğalçısıdır, o, qaz iynəsini öz siyasi məqsədlərinə çatmaq üçün istifadə edir. Rusiya şaxələndirmə mexanizminə xidmət edə bilməz. İndi illər lazım olacaq ki, Rusiyadan asılılıq azalsın. Bu yazılı həqiqətləri nə vaxta qədər təkrarlammaq olar?"

Ancaq belə görünür, nazir Georgi Kobuliyanın öz "yazılı həqiqətləri" var: o deyir ki, Gürcüstanın qaz təchizatının 90 faizini həyata keçirən "SOCAR Georgia Gas" şirkəti martın 1-dən kommersiya abonentləri üçün qazın qiymətini 10.5 faiz qaldıracağını elan edib. "SOCAR Georgia Gas" şirkətinin nümayəndəsi Anton Samsonidze isə bunu belə izah edir: "Qiymətin korrekte edilməsi larinin ABŞ dollarına münasibətdə ucuzlaşması və qazın payla-

Tiflisin riskli anti-Bakı gedişləri -

"Qazprom"u SOCAR-la toqquşdurmaq və...

Erməni Xocalı canisinə büst məsələsinin hay-küyü yatmamış Gürcüstan hökuməti başqa bir işğalçı ölkəyə reverans edir; qərb qonşumuzu Rusiya orbitinə dartan kimdir?; bu gün gürcü və erməni müdafiə nazirləri İrevanda anlaşma imzalayacaqlar - hədəf...

nılması tarifləri ilə bağlıdır". Amma hökumətdə hesab edirlər ki, bu bahalaşma "Qazprom"u bazara daxil etmək üçün kifayət qədər tutarlı əsasdır. Əslində isə bəhanədir.

Öz növbəsində enerji ombudsmanı Salome Vardiasvili bildirib ki, Azərbaycan şirkəti tarifləri niyə artırdığını daha dəqiq əsaslandırmalıdır. "İstənilən tarif artımı yaxşı əsaslandırılmalıdır və sənədlərlə təsdiqlənməlidir. Mən SOCAR-ın mövqeyi haqda eşitməmişəm, amma bu kifayət deyil. Tariflərin artırılması ilk növbədə kiçik və orta biznesə təsir edəcək, qaz təchizatçıları insanların vəziyyətini nəzərə almalıdır" - əlavə edib.

Maraqlıdır ki, Gürcüstanın hazırkı hökumətinin yetkililəri Rusiyayı tez-tez işğalçı adlandırırlar. Buna əsasları da var. Rusiya 2008-ci ildə Abxaziya və Cənubi Osetiyanı işğal edib, onları dövlət kimi tanıyıb və orada, Tiflisin cəmi 100 km-də böyük hərbi kontingent yerləşdirib. Bu bəyanatlar və reallıqlar fonunda gürcü hökumətinin təcavüzkar saydığı Rusiyadan əlavə qaz istəməsi, əslində qaz təchizatını şaxələndirmək istəyindən daha çox siyasi riyakarlıqdır.

Eyni zamanda Azərbaycanın əsas qaz şirkəti SOCAR-la Rusiyanın "Qazprom"unu toqquşdurmaq cəhdidir. Halbuki Azərbaycan illərdir qardaş Türkiyə

ilə birgə Gürcüstan dövlətinin, onun ayaqda durmasının əsas qarantı, o cümlədən təhlükəsizlik qarantı, energetik təhlükəsizliyinin etibarlı qarantı və ən böyük xarici sərmayəçiləridir. Bundan əlavə, Gürcüstan yalnızca neft-qaz kəmərlərinin (Bakı-Tiflis-Ceyhan, Bakı-Tiflis-Ərzurum, Cənub qaz xətti) tranzitindən və Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolundan böyük paralar qazanır. Qısası, Azərbaycandan Gürcüstana heç vaxt pislik dəyməyib, dəyməz.

"Sənin strateji tərəfdaşın Azərbaycan heç vaxt, hətta ən kritik məqamlarda belə qaz təchizatından imtina etməyib, o biri tərəfdə isə qaz kəmərinin partladan və Gürcüstani qışın ortasında qazsız qoyan Rusiya dayanıb. Üstəlik, Azərbaycan qazı Rusiya qazından ən azı 20 faiz ucuzdur". Bu sözlər keçmiş prezidenti Mixail Sakaşviliyə özünün facebook səhifəsində yazdığı və gürcü hakimiyyətinə ünvanlandığı sərt bəyanatda yer alıb. Onunla razılışmamaq mümkünsüzdür.

Əlbəttə, Gürcüstan müstəqil dövlət kimi, öz xarici siyasət kursunu və iqtisadi strategiyasını sərbəst müəyyən edə bilər. Amma xarici siyasət daxili siyasətin davamı sayılır. Daxildə isə rəsmi Tiflis Azərbaycan və Türkiyə faktorlarını görməzlikdən gələ bilməz. Gələrsə, bunun bədelini ödəməli olar.

Əfsus ki, gürcü hökuməti

- "İvanışvilinin uşaqları" nəla-mıxa vurma siyasətini, Bakı və Ankaraya qarşı nankorluğu davam etdirir. Məsələn, Gürcüstan bölgədəki digər işğalçı ölkə - Azərbaycan ərazilərinin 20%-ni 30 ildir nəzarətdə saxlayan Ermənistanla daim isti əlaqələr qurmağa can atıb. Hətta təcavüzkar Ermənistanla öz ərazisindən dəhliz açılması məsələsində canfəşanlıq edib (məsələ hələ də gündəmdədir). Yüksək çinli gürcü rəsmilərinin hamısı İrevanda olarkən saxta "erməni soyqırımı" abidəsini ziyarət edərək əklillər qoyublar.

Söz düşmüşkən, bu gün Ermənistanın və Gürcüstanın müdafiə nazirləri - David Tonoyan və Levan İzoriya İrevanda bir araya gələcəklər. "Yeni Müsavat"ın erməni qaynaqlarına istinadən verdiyi xəbərə görə, səfər zamanı iki ölkənin müdafiə idarələri arasında 2019-cu il üçün iki-tərəfli əməkdaşlıq haqda saziş imzalanacaq. Məlumata görə, anlaşma sənədi ikitərəfli, strateji, yüksək rəngli səfərlər mübadiləsini, həmçinin müdafiə təhsil və hüquq sahəsində əməkdaşlığı nəzərdə tutur...

Görəsən, Gürcüstan üçün işğalçı Ermənistan da strateji tərəfdaş statusundadırsa, onda Azərbaycan hansı statusdadır? Necə deyərler, bu yerdə əlavə şərhə ehtiyac qalmır...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

İran və Səudiyyə Ərəbistanı arasında münasibətlər yenidən gərilib. Ötən həftə İranın Sistan-Bəlucistan əyalətində Sepah əsgərlərini daşıyan avtobusun partladılması nəticəsində 27 hərbi ölüb, 15 nəfər isə yaralanıb. Hərbiçilərin dəfn mərasimində isə Sepah komandanı Məhəmməd Əli Cəfəri terrora görə Pakistanı və onun kəşfiyyat strukturlarını ittiham edib.

Sepah komandiri Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ-nin adını çəkərək deyib ki, İranın səbir kasası dolub və daha onların cinayətkarları və təkfirçi qrupları dəstəkləməsinə laqeyd qalmaq. Eyni zamanda açıq şəkildə deyib ki, İran şəhidlərinin qisasını Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ-dən alacaq.

Ötən gün isə İran İnqilab Keşikçiləri Korpusunun (Sepah) komandanının müavini, briqada generalı Hüseyn Salami Səudiyyə Ərəbistanını dünyada və bölgədə "şərin ürəyi" adlandırıb. H.Salami deyib ki, hazırda Sepah əsgərləri ABŞ, sionist rejim (İsrail) və ərəblərin təmsilində şəhər üçbucağına qarşı savaşı. Bu gün Səudiyyə Ərəbistanı da bu şərin ürəyidir.

Məsələ ondadır ki, son illərdə iki ölkə münasibətləri onsuz da soyuq idi. 2015-ci ildə Həcc ziyarəti zamanı baş verən qezadan sonra iki ölkə münasibətləri daha da pisləşib. Donald Tramp ABŞ prezidenti seçildikdən sonra isə Vaşinqton Yaxın Şərqdə İrana qarşı ərəblər və İsrailin iştirak etdiyi koalisiya yaradıb. Ən son olaraq fevralın 13-14-də Polşanın paytaxtı Varşavada Yaxın Şərqdə təhlükəsizlik məsələlərinə həsr olunmuş konfrans əslində İrana həsr olunub və bir mənada anti-İran güclərini birləşdirməyə xidmət edib. Bunu tədbirin təşkilatçıları da etiraf edib. Üstəlik, Avropa İttifaqı, Türkiyə, Qətər, Rusiya kimi ölkələr yüksək səviyyə qatılmayıb. Bunun əvəzinə İsrail, həmçinin körfəz ərəb ölkələri konfransda yüksək səviyyədə təmsil olunub.

Və təbii ki, Varşava konfransının gedişində İranın cənub-şərqi qərbində baş verən terror Tehrandə qəzəb doğurub. Məhz bu səbəbdən Sistan-Bəlucistan terroruna görə Tehran ərəb ölkələrinə və Vaşinqtona işarə edib.

Yeri gəlmişkən, iki gün əvvəl Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhd-şahzadəsi Məhəmməd bin Salman Pakistana səfər edib. Hədən artıq təmtəraqlı, yüksək səviyyədə təşkil olunan səfər çərçivəsində Ər-Riyadla İslamabad arasında əməkdaşlığa dair 7 saziş, cümlədən neft-qaz sahəsində sənədlər imzalanıb. Qarşılıqlı anlaşma memorandumunda Səudiyyə Ərəbistanının Pakistan iqtisadiyyatına 20 milyard dollar sərmayə qoymasına nəzərdə tutulur. İqtisadiyyatla yanaşı, iki ölkə siyasət, təhlükəsizlik sahəsində də sıx əməkdaşlıq edəcək. Anlaşmaya əsasən Pakistanın cənubunda Quadar liman şəhərində 8 milyard dollar dəyərində neft anbarı tikiləcək. Həmçinin mədən sənayesi,

neft-kimya sahəsində əməkdaşlıq da nəzərdə tutulub.

Məsələ ondadır ki, indi bir çoxlarına görə, vəliəhdin Pakistana səfəri və birdən-birə böyük yatırım sözü verməsi, üstəlik, ötən həftə baş verən terror Vaşinqtonun Ər-Riyad vasitəsilə İrani mühasirəyə almaq planının tərkib hissəsidir. Məlum olduğu kimi, qərb sərhədlərində kürd və ərəb separatçı silahlı qrupları, şərq sərhədlərində isə uzun illərdə

Riyad-Tehran arasında növbəti gərginlik "ərəb baharı" zamanı baş qaldırıb. İlk olaraq Bəhreynə də ərəb çoxluğu krala qarşı inqilab edəndə Səudiyyə Ərəbistanı adaya tanklar göndərdi və nümayişlər zorakılıqla yatırıldı. Riyad höndəverində rejim dəyişikliyinə imkan vermək fikrində olmadığını nümayiş etdirdi. Suriyada isə Ərəbistan Qərb koalisiyasının ən fəal üzvlərindən biri kimi Bəşər Əsədin devrilməsi üçün hərbi, texniki və maddi dəstə-

məhkəməsi 2012-ci ildən həbsdə saxlanılan yerli şie aktivist, silahlı hücumlarda iştirak etməmiş din xadimi Ayətullah Nimrin edam qərarını icra etdi.

Hazırda Suriya, İraq, Yəmən, Livan kimi ölkələrdə İran və Səudiyyə Ərəbistanı arasında rəqabət davam edir. Bundan başqa, İran 2017-ci ildə Səudiyyə Ərəbistanı və körfəz ölkələrinin Qətərə qarşı embarqosu zamanı bu ölkəni müdafiə edib, hətta blokadaya

İran və Səudiyyə Ərəbistanı arasında düşmənçiliyin kökü

Tehran və Ər-Riyadın ulduzları niyə barışmır?

vam edən bəluç separatizmi var. İndi hər iki istiqamət İranın, necə deyirlər, ən zəif nöqtələridir və indi Tehran məhz burdan "vurulur".

İran və Səudiyyə Ərəbistanı arasındakı rəqabətə gəldikdə, bu məsələnin kökü İslam inqilabına qədər uzanır. Hələ şah dövründə ABŞ-ın ən yaxın müttəfiqi (neft amilindən dolayı) olan şah və kral bölgədə Vaşinqtona dost dövlətlər idilər - baxmayaraq ki, iki ölkə arasında gizli rəqabət də vardı. Bu səbəbdən də Səudiyyə Ərəbistanı ilk günlərdə İslam inqilabına soyuq baxmırdı, hətta İrana təbrik də göndərmişdi. Ancaq İslam inqilabından sonra "inqilab ixracı" doktrinası Səudiyyə Ərəbistanını da narahat etməyə başladı.

1980-ci illərdə Tehran və Ər-Riyad arasında bir neçə dəfə gərginlik baş qaldırsa da, hər iki dövlət bunun qarşısını almağa nail olub. Hətta Məkkədə baş vermiş etirazların yatırılması zamanı yüzlərlə iranlının öldürülməsi İranın bir neçə il Həcc ziyarətindən imtinasına səbəb olub.

2000-ci illərdə isə regionda antiəmerikanizmin yüksəlməsi fonunda Tehran və Ər-Riyad arasında mülayimləşmə yaranıb. 2007-ci ildə kral Abdullah İran prezidenti Mahmud Əhmədinəjadı Məkkəyə ziyarətə dəvət edib, özü şəxsən müşayiət edib.

yini əsirgəmədi. Bu dəfə də Riyad və Tehran "səngərin" əks tərəflərində qaldılar. Suriya məsələsi Yaxın Şərqdə bir sıra dövlətlər arasında münasibətləri düşmənçilik səviyyəsinə gətirdi.

Ancaq 2014-cü ilin sentyabrında Tehranın dəstəklədiyi döyüşçülərin husulərin Yəmən paytaxtını ələ keçirməsi Səudiyyə krallığı üçün həyəcan siqnalı oldu. Çünki Səudiyyə Ərəbistanı daha öncə bir neçə dəfə Yəməndə husilərə qarşı savaşa qatılıb və Yəmən hakimiyyətinin husilərin nəzarətinə keçməsinə özünə qarşı ciddi təhdid olaraq qəbul edib.

Səudiyyə Ərəbistanı krallığı Yəməndə hakimiyyətin husilərin əlinə keçməsinə özünə qarşı ciddi təhdid olaraq qarşılayır. Bu səbəbdən 2015-ci il martın 26-da Səudiyyə Ərəbistanı 10 ölkədən ibarət olmaqla, yaratdığı ərəb koalisiyası vasitəsilə Yəmənə husilərin əlinəki bölgələri bombalamağa başladı.

2015-ci ilin sonunda Səudiyyə krallığı terrorizmə qarşı mübarizə adı altında daha böyük - 34 ölkədən ibarət "müsləman ölkələri koalisiyasını" yaradıb. Ancaq aydın məsələ idi ki, yeni koalisiya İŞİD-lə deyil (ya da formal bir şəkildə), əslində husilərə qarşı savaş və Yəməndə husi gücünü qırmaq üçün yaradılıb. 2016-cı ilin ilk günlərində isə krallıq

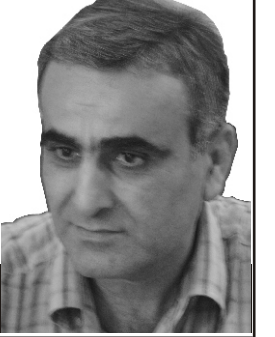
görə qıtlıq təhlükəsi ilə üzleşən Qətərə ərzaq yardımı göndərib.

Doğrudur, Məhəmməd bin Salman bir neçə il əvvəl Britaniya mətbuatına müsahibəsində deyib ki, İranla savaşmaq fikirləri yoxdur, bu, bölgə üçün fəlakətə səbəb ola bilər. Ancaq bununla belə, İranı küncə sıxmaq, onun Yaxın Şərqdəki fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq üçün Ər-Riyad Vaşinqtonla ortaq hərəkət edir. Hətta İran rəsmiləri daha əvvəl bir neçə terror aktına görə Səudiyyə Ərəbistanını ittiham edib və bu zaman qarşı tərəfdən hər hansı təkzib gəlməyib.

Xüsusən də "ərəb baharı" sonrasında Yaxın Şərq regionunun ənənəvi güclü dövlətləri olan İraq, Suriya, Misir, Liviya kimi dövlətlər bir mənada sıradan çıxıb və indi bölgədə əsas güc və nüfuz sahibi ölkə Səudiyyə Ərəbistanıdır. Bu istiqamətdə Ər-Riyadın əsas rəqibi İran və Türkiyədir. Türkiyə ilə strateji olaraq fikir yaxınlığı olsa da, İran faktiki olaraq bölgənin bütün həssas nöqtələrində Səudiyyə Ərəbistanı ilə qarşıdurmadadır. Təbii ki, hazırkı şərtlərdə ABŞ prezidentinin də İrana qarşı bu tutumu Səudiyyə Ərəbistanı üçün əlverişlidir, Ər-Riyadın bölgədə mövqelərini möhkəmləndirir.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

İrəvanda azərbaycanca danışıqlar

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Təbəttün qızıl qaydası var: mükəmməl müalicə üçün xəstəlik diaqnozu gərək dəqiq qoyula. İndi bu "əzabkeş", qədirləməz və xain ermənilərin köhnə xəstəliyi də. Əslində bu, xəstəlik deyil, sağalmaz bir mərzin yalnız simptomu, əlamətidir. Yüz ildən çoxdur qonşular üçün real təhlükə kəsb edən bu xəstəliyə "Turan"ın redaktoru Şahin Hacıyev bu günlərdə qədim türk şəhəri İrəvanda olarkən əyani şahidlik edib.

Jurnalistin səfər təəssüratına dair yazısından gəldiyim 4 qənaəti sizinlə bölüşmək istəyirəm.

Birinci odur ki, Ermənistanda kim hakimiyyətdə olursun, Qarabağ və saxta soyqırım məsələsində erməni toplumunun yekdil mövqeyi var: "Biz genosidə məruz qalmışıq, bir qarış torpaq da Azərbaycana verilməz". Həmin mövqedən uzaqlaşmaq kimsenin ağına gəlmir. Gəlsə, o dəqiqə o, satqın elan edilərək təcrid olunur.

İkinci: Ermənilərdə başqa millətlərdən özlərini üstün tutmaq, özlərini unikal millət saymaq kimi maniakal əminlik var və bundan imtina etməyə hazırlaşmırlar.

Üçüncü: onlar hər məsələdə səhvsiz olduğuna əmin dirlər, milli ideyanın yalan olduğu, ümumiyyətlə, istisna edilmir. O sırada türklərə qarşı nifrət və müstəqillik mübarizəsi - müqəddəs anlamdadır. Bu ideyada tənqiddə, ermənilərin nə vaxtsa, nədəsə səhv etdiyinin və ya repressiyaya əsas verdiyinin etirafına zərrəcə yer yoxdur. Özlərini "əzabkeş" saydıkları üçün Azərbaycanla barışıqı ağla da gətirmir, əksinə, hesab edirlər ki, "qurban" olduqları üçün onlara hər şey cəzadır.

Dördüncü: "Xocalı soyqırımını ermənilər törətməyib. Ağdam istiqamətində onlara dəhliz saxlanmışdı. Nə baş verdiyini gedin, özünüz bir-birinizlə araşdırın, bizi buna qatmayın" - belə də deyiblər...

İndi, sizcə, danışıq yolu ilə bunlardan torpaq almaq mümkündür? İndi aydın oldumu ki, niyə 26 ildir danışıqlar nəticəsiz qalıb?

Ona görə ki, ermənilər hansısa xalqın, qonşunun halal torpağını işğal etdiklərini, orada etnik təmizləmə və soyqırım həyata keçirdikləri fikrini ağıllarının ucundan da keçirmirlər. Əksinə, onlar "qədim erməni torpaqlarını" azad edilməsinə əmin dirlər. İşğal etdikləri əraziləri "azad edilmiş ərazilər" sayan xəstə toplumdən nə gözləyirik ki? Hələ üstəlik, Kürdən bu tərəfdəki torpaqları və Naxçıvanı da özününkü sayır, həyasızcasına Azərbaycanı "işğalçı" adlandırırlar...

Əlbəttə, düşməne qalib gəlmək üçün onun ovqatını, güclü və zəif cəhətini, nə düşündüyünü bilmək çox vacibdir. Ermənilərin güclü cəhəti odur ki, onlar ümumi təhlükə qarşısında səfərbər olmağı bacarırlar. Burada sözsüz ki, erməni kilsəsinin, katolikosun məxsusi rolu var.

Diqqət edin, son 20 ildə Ermənistanda iki hakimiyyət çevrilişi baş verib. Və heç birində bir qarış torpaq itirməyiblər, daha doğrusu, biz bundan istifadə edib qanuni ərazilərimizi geri qaytarmağa cəhd etməmişik: birinci fürsət 1998-ci ildə prezident Levon Ter-Petrosyan devrildəndə, digəri isə 2018-ci ildə - Serj Sərkisyan istefaya məcbur edildəndə yaranmışdı.

Amma Azərbaycanda 1992 (may inqilabı) və 1993-ci il iyun hadisələri bizə neçəyə başa gəldi? Ermənilər fürsəti qaçırmadılar və əvvəlcə iki (Şuşa, Laçın), bir il sonra - Gəncə hadisələri zamanı isə Dağlıq Qarabağ ətrafında 5 rayonu, faktiki, müharibəsiz ələ keçirdilər. Üstəgəl, separatçı Dağlıq Qarabağı işğalçı Ermənistanla birləşdirən quru yolu açıldı...

Ümid edək ki, Azərbaycanda hakimiyyət bir daha güc yolu dəyişməz, seçki yoluna üstünlük verilər. Çünki bizim daha belə lüksümüz, itirəcəyimiz əlavə torpağımız yoxdur. Ancaq bizdə hakimiyyət başında kimin durmasından asılı olmayaraq, ermənidən dinc yolla torpaq geri almağımız müşkül məsələdir. Yalnız ÇOMAQ! 104 il öncəki Osmanlı hadisələri, 1992-ci ilin uğurlu yay hərbi kampaniyası, 2016-cı ilin aprelindəki 4 günlük müharibə, nəhayət yuxarıdakı 4 qənaət bizə bunu pıçıldadı. Erməni güc görməlidir, vəssalam! Bir də ki, keçmişindən dərs götürməyən xalq onu təkrar yaşamağa məhkumdur. Dərsimizi almadıq mı?

Və sonda: Şahin Hacıyev yazıb ki, İrəvanda azərbaycanca danışıq eşitmək adı şeydir. Restoranlarda isə tez-tez Azərbaycan musiqisini, məsələn, Vaqif Mustafazadənin bəstəsini eşitmək olar (Musiqimiz də əl qoyublar). Azərbaycanda danışanlar əsasən Güney Azərbaycandan gələnəldir.

Amma cəmi 100 il öncəyə kimi İrəvan əhalisinin yarıdan çoxu azərbaycanlı idi. İndi ora turist kimi gedirik. Böyük qaydış haqda ciddi düşünmək zamanı çatmadı mı? Qaydış Qarabağdan keçir...

Bu ilin yanvar ayında Azərbaycan 7,023 milyon dollar dəyərində 5,044 min ton et idxal edib. Dövlət Gömrük Komitəsinin açıqladığı statistika görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 2,589 milyon dollar (58,4 faiz) və 2,032 min ton (67,5 faiz) çoxdur.

et idxal olunub. Bu rəqəmlərdən çıxış etsək, tələbatın 13 faizi qədər et idxal olunduğu görünür. Bu məlumat "Comtrade" bazasının rəqəmi isə üst-üstə düşür. Həmin mənbədə də ixracatçı ölkələrin hesabına görə, 2017-ci ildə Azərbaycana 41 min ton et ixrac edilib. Rəsmi statistika diri idxal edilən heyvanları et idxalına dair məlumat daxil etmir. Məsələn, Gömrük Komitəsi məlumat verir ki,

təsərrüfatlarda həyata keçirilmir. Göstəricilərin yüksəldilməsi istiqamətində ən mühüm iş qapalı saxlama şəraitinə keçməkdir, çünki yalnız otarma şəraiti hesabına səmərə əldə etmək mümkün olmur. Üstəgəl, yem bazasının təkmilləşdirilməsi də vacibdir. Yemçilik bazası çox zəifdir, təsərrüfatlarda qüvvəli yemləndirmə tələblərə cavab vermir".

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

muş et idxalı 40-50 min ton arasında dəyişir. Bir il 47-48 min ton olur, o biri il 41 min ton və sair. Ötən il dondurulmuş et idxalında 10 faizlik artım olub. Bu, emal və turizm sənayesinin 6-7 faizlik artımı ilə bağlıdır. Bu təbii və yaqın ki, bu trend belə də davam edəcək. Niyə? Ona görə ki, Azərbaycan bazarında əhalinin spesifik et istehlakı ənənəsi var, insanların et istehlakı qərarları "Bərdə danası", "Beyle-

Uşaqlara özbaşına sakitləşdirici vermək olmaz - həkimdən xəbərdarlıq

Uşağı həkimə göstərmədən, kiminsə məsləhəti ilə ona hansısa vitamin kompleksi vermək qətiyyətlə düzgün deyil.

Modern.az-ın xəbərinə görə, bunu uşaq kardioloqu, Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının pediatrik-invaziv kardioloqu Elşən Rzayev deyir. Həkim bildirir ki, azyaşlıya özbaşına hansısa dərman (lap vitamin olsa belə) vermək onun üzərində təcrübə aparılmasına bənzəyir.

E.Rzayevin sözlərinə görə, bəzi valideynlər gecələri pis yatan, həddən artıq aktiv olan uşaqları sakitləşdirmək üçün onlara valeryan məhlulu verirlər və bu dərmanın zərərsiz olduğunu düşünürlər: "Körpələri təbii vasitələrlə sakitləşdirməyin tərəfdarı deyiləm. Kardioloq tərəfindən müayinə olunmayan uşağa ürək sakitləşdirici dərman vermək qətiyyətlə düzgün addım deyil. Əgər uşaqda nevroloji problem müşahidə olunursa, özbaşına müalicə əvəzinə mütəxəssisə müraciət etmək lazımdır".

Mütəxəssis bildirir ki, uşaqda əl və ayaq soyuqluğu, dərinin göyerməsinin olması qan dövranının pozulmasına işarədir: "Yeni ürək hər hansı bir səbəbdən ümumi qan dövranını təmin edə bilmir. Bu halda kardioloji müayinə mütləqdir".

Kardioloq qeyd edir ki, bəzi valideynlər uşaqların böyüdükcə ürək döyüntüsünün azalmasından narahatlıq keçirir.

"Halbuki bu, normal haldır. Belə ki, uşaq doğularkən ürək döyüntüsü 130-150-dən başlayır. Tədricən uşaq böyüdükcə, yetkinlik yaşına çatdıqda bu göstərici 70-80-ə enir. Oudur ki, kardioloq bəzi valideynlərin ürək döyüntülərinin aşağı olması ilə bağlı narahatlığının əsassız olduğunu deyir".

Hər 100 qıza 115 oğlan düşür

Dövlət Statistika Komitəsinin hesabatına görə, 2018-ci ildə 138 min 982 nəfər doğulmuş körpə qeydə alınıb. Onların 53,4 faizi oğlan, 46,6 faizi qızdır. Hər 100 doğulan qıza 115 oğlan düşdüyü bildirilir. Bioloji norma hər 100 qıza 105-107 oğlandır.

Novator.az bildirir ki, Azərbaycanın müstəqilliyini bərpa etdiyi 1991-ci ildə hər 1000 kişiye 1048 qadın düşüb. 1996-cı ilin göstəricisi 1000 kişiye 1032 qadın, 2001-ci ilin göstəricisi 1000 kişiye 1043 qadın, 2006-cı ilin göstəricisi 1000 kişiye 1030 qadın, 2011-ci ilin göstəricisi 1000 kişiye 1017 qadın, 2016-cı ilin göstəricisi 1000 kişiye 1007 qadın olub.

2017-ci ildə 1000 kişiye 1006 qadın, 2018-ci ildə 1000 kişiye 1004 qadın düşdüyü açıqlanıb.

fonunda et-süd istehsalının artması heyvandarlıqda tətbiq olunan intensiv ferma modeli ilə bağlı olan müsbət dinamika: "İntensiv ferma modeli dövlətin dəstəyi ilə həyata keçirilir və genişləndirilir. Burada dövlət dəstəyi iki mühüm alət vasitəsilə tətbiq olunur. Birincisi, yüksək məhsuldarlığı olan heyvanlar idxal olunaraq, xərclərin 60 faizinin dövlət

tərəfindən qarşılınması şərtlə fermerlərə satılır. İkinci alət süni mayalanma infrastrukturunun genişləndirilməsidir. Bu yolla hətta kiçik təsərrüfatlar belə cins mal-qara yetişdirə bilirlər. Bu, intensiv inkişaf yoludur və məhsuldarlığı göstəricisinin yüksəlməsinə hesablanır".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycan xaricdən niyə çox et alır?

KTN-in mütəxəssisi: "Dünyanın elə bir ölkəsi yoxdur ki, et və süd idxal etməsin"

Bundan əlavə, Azərbaycanda iribuynuzlu mal-qaranın sayında azalma, et istehsalında isə artım müşahidə olunub. Məsələn, 2018-ci il iyulun 1-nə olan məlumata görə, ölkə üzrə 2691,3 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1 milyon 290,7 min baş inək və camış, 8 milyon 649,0 min baş qoyun və keçi mövcud olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatında bildirilir ki, 2017-ci il iyulun 1-nə nisbətən iribuynuzlu mal-qaranın sayı 16,4 min baş (0,6 faiz), o cümlədən inək və camışların sayı 9,2 min baş (0,7 faiz), qoyun və keçilərin sayı 118,1 min baş (1,3 faiz) azalıb. Buna baxmayaraq, Komitə 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2018-ci ilin yanvar-iyun aylarında et istehsalının 3,1 faiz artaraq 245,2 min tona çatdığını açıqlayıb.

Bundan əlavə, ölkəyə diri heyvan idxalında da ciddi artım var.

Müstəqil ekspertlər hesab edirlər ki, Dövlət Statistika Komitəsinin yerli et istehsalı, etin idxalı və daxili istehsalın etə olan tələbatı qarşılama səviyyəsi ilə bağlı rəqəmlərinə şübhə ilə yanaşırlar. Məsələn, iqtisadçı-ekspert Rövşən Ağayev bildirir ki, rəsmi statistika Azərbaycanın etlə təminatında idxaldan asılılığın artdığını etiraf etmir. Belə ki, rəsmi məlumata görə, ölkənin etə olan tələbatı 90 faiz daxili istehsal hesabına təmin olunur. Lakin R.Ağayev bu rəqəmlə razılaşmır. Onun sözlərinə görə, yerli və xarici informasiya mənbələrini araşdıranda etə tələbatın ödənilmə təminatı səviyyəsi ilə bağlı səslənən "90 faiz" rəqəmi real görünür: "Milli Statistika görə, bütün növ etə olan daxili tələbat 360 min ton təşkil edir. Gömrük Komitəsi məlumat verir ki, 2017-ci ildə Azərbaycana 41 min ton, 2018-ci ildə 48 min ton

2017-ci ildə ölkəyə 88 min baş iribuynuzlu, 132 min baş isə qoyun-keçi idxal edilib. "Comtrade"-də isə bu rəqəm fərqlidir: ixracatçı ölkələrin məlumatına görə, Azərbaycana 126,3 min baş iribuynuzlu, 116 min baş isə qoyun-keçi ixrac edilib. Gürcüstan tərəfin məlumatına görə, təkəcə elə onlardan Azərbaycana 77 min başa yaxın iribuynuzlu mal-qara göndərilib. Ukrayna isə 36 min baş göstərir".

Kənd təsərrüfatı üzrə ekspert Nicat Nəsirli qeyd edir ki, son illər heyvandarlıq istiqamətində ciddi işlər görülüb, modern heyvandarlıq kompleksləri qurulub, lakin əhalinin tələbatının tam təmin edilməsi hələ ki mümkün olmayıb: "Hələ ki yerli istehsal ölkə tələbatının 70 faizini qarşılıya bilər. Xüsusilə qırmızı etə tələbat böyükdür, mal və qoyun etinə".

Ekspertin fikrinə, ölkədə et istehsalını artırmaq üçün görülməli işlər çoxdur: "Xüsusilə ölkədə heyvandarlıqda cins tərkibinin tam dəyişdirilməsi başa çatmayıb, heyvanbaşına əldə olunan et və süd göstəriciləri xeyli aşağıdır. Damazlıq-seleksiya işləri bütün təsərrüfatları əhatə etməyib, süni mayalanma kimi texnologiyalar bütün

Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin müşaviri Firdovsi Fikrətzadə deyir ki, dünyanın elə bir ölkəsi yoxdur ki, əsas et və süd ixracatçısı olan ölkələr də daxil olmaqla, et və süd idxal etməsin: "Məsələn, dünyanın əsas et ixracatçısı olan ölkələrin et idxal-ixracına baxaq: ABŞ - ixrac 15 milyard dollar, idxal 5 milyard dollar; Almaniya - ixrac 10 milyard dollar, idxal 8 milyard dollar; Hollandiya - ixrac 9,7 milyard dollar, idxal 4,6 milyard dollar; Fransa - ixrac 4,9 milyard dollar, idxal 5,8 milyard dollar; İngiltərə - ixrac 2,4 milyard dollar, idxal 6 milyard dollar; İtaliya - ixrac 2,5 milyard dollar, idxal 6,4 milyard dollar. Bu siyahını çox uzatmaq olar, o cümlədən də süd idxal-ixracı üzrə. Yeni "biz müəyyən həcmdə et və süd idxal edirik və buna görə özünü təminatmə səviyyəsi məqbul deyil" fikri yanlışdır".

Mərkəz rəsmisinin sözlərinə görə, Azərbaycana idxal olunan etin istehlak təyinatında emal və turizm sənayesinin tələbatı mütləq üstünlüyə malikdir: "Bir aylıq artım ümumi trendi qətiyyətlə əks etdirə bilməz. Son 10 illik dinamikanı götürsək, baxarıq ki, illik dondurul-

qan quzusu" kimi stereotiplərə əsaslanır (düzdür, dünya bazar qiymətindən bahadır, amma təbii dad keyfiyyəti var, həm alan məmnundur, həm də satan). Bunun müqabilində isə dünyanın emal və turizm sənayesinin fəaliyyəti "Braziliya danası" və "Yeni Zelandiya quzusu" standartı üzərində qurulub. Azərbaycanda "Braziliya danası" və "Yeni Zelandiya quzusu" qiymətində məhsul istehsal etmək mümkün deyil, çünki bu ölkələrdə olduğu kimi bizdə nə milyonlarla hektar təbii otlaq sahələri var, nə də milyonlarla hektar sahədə istehsal olunan və ucuz yem mənbəyi olan transgen soya yoxdur. Məlum məsələdir ki, hər bir ölkənin kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalındakı müqayisəli üstünlükləri, ilk növbədə, təbii faktorlara bağlıdır. Buna görə də açıq iqtisadi sistem şəraitində yerli emal və turizm sənayesinin istehsal etdiyi kolbasa, sosiska, steyk, burger və s. məhsulların qiymət rəqabət-qabiliyyətliyi məhz idxal eti hesabına təmin oluna bilər. Bu baxımdan, 2018-ci ildə et idxalının artımını məhz kolbasa məmulatları istehsalındakı 6,4 faizlik artım və turizm sektorundakı 7,6 faizlik artım şərtləndirir".

Diri heyvan idxalındakı artıma gəlinə, F.Fikrətzadənin sözlərinə görə, bu sahədə Azərbaycanda bir industriya formalaşdırmaq lazımdır: "Fermerlərimiz, sahibkarlarımız gedib Gürcüstandan, Ukraynadan aşağı çəkili, azyaşlı heyvanları alıb gətirib burada kökəldib bazara çıxarırlar. Yeni burada yüksək əlavə dəyəri yəne bizim ölkəmizdə yaranır. Azərbaycanda əhalinin etə tələbatı bütünlüklə yerli istehsal hesabına təmin olunur. İdxal eti yalnız kolbasa-sosiska və turizm sənayesi üçün götürülür".

KTN rəsmisi bildirir ki, heyvanların baş sayının azalması

ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri yenidən bölgəyə səfər ediblər. Ermənistanın Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Anna Naqdalıyanın bildirdiyinə görə, həmsədrlər ilk olaraq xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyanla görüşüb. Bu barədə "Yeni Müsavat" erməni mediasına istinadən xəbər verir. Diplomatlardan baş nazir Nikol Paşinyanla görüşü də nəzərdə tutulurdu.

Yayılan məlumata görə, vasitəçilər İrəvandan sonra Bakıya da gələcəklər. Qeyd edək ki, həmsədrlər sonuncu dəfə ötən ilin payızında regiona səfər etmişdilər. Onların təşəbbüsü ilə bu ilin yanvarında Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri Parisdə bir araya gələrək 4 saatlıq görüş keçirmişdilər. Bu görüşün nəticəsi olaraq xalqların sülhə hazırlanması barədə razılaşma əldə olunsada, İrəvanın aqressiv mövqə sərgilməsi səbəbindən XİN rəhbərlərinin növbəti Münhen görüşü baş tutmadı.

Nikol Paşinyanın Dağlıq Qarabağ separatçıları danışmalar masası ətrafında oturmaq cəhdi əslində ATƏT-in Minsk Qrupunun on illərdir mövcud olan formatının dəyişdirilməsinə yönəlib ki, bu da qəbulolunmazdır. Lakin Paşinyanın ziddiyyətli bəyannatlarını sükkatla qarşılayan həmsədrlər növbəti dəfə yollarını ilk olaraq İrəvandan salıblar və yenidən "ölü" nöqtədə olan prosesə "can" verməyə çalışırlar. Əslində "turist" diplomatların əvvəlcə Ermənistan getməsi bir tərəfdən məntiqlidir, çünki rəsmi Bakı prinsipial mövqeyinə sadıqdır və Ermənistanın "gah nala, gah mıxa vuran" siyasətindən fərqli mövqə sərgiləyir. Bu mənada, görünür, vasitəçilər əvvəlcə İrəvanın son mövqeyini konkretləşdirib Bakıya hansısa təkliflərlə gəlmək istəyiblər. Ancaq Ermənistandakı ab-hava, Paşinyan əleyhdarlarının aktivləşməsi, hətta "Qarabağ klani"nin liderlərindən biri Robert Köçeryanın həbsdən növbəti dəfə Dağlıq Qarabağdakı "miatsum" hərəkatının ildönümü ilə bağlı yaydığı müraciət Ermənistan hökumətinin durumunun acınacaqlı olduğunu ortaya qoyur. Əksəriyyət hesab edir ki, Paşinyan istəsə belə, Qarabağ məsələsində geri çəkilməz, əks halda, kürsüsünü itirə bilər. Ancaq təbii ki, Azərbaycan dövlətinin qarşısında torpaqlarını istənilən yolla azad etmək vəzifəsi dayanıb, Paşinyanın taleyini düşünmək yox. Gərək həm vasitəçilər, həm də Paşinyan bu həqiqəti bərdəlik dərk etsin, əks halda, hərbi əməliyyatlar qaçılmaz olacaq.

Yeri gəlmişkən, bu arada Azərbaycan Ordusunun Hərbi

Hava Qüvvələrinin (HHQ) Hava Hücümündən Müdafiə (HHM) hissə və bölmələrinin döyüş atışlı taktiki-xüsusi təlimləri keçirilir. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, təlimlər zamanı heyecan sənəli ilə qaldırılan bölmələr şərti düşmənin hava zərbələrinin dəf edilməsi, verilməmiş tapşırıqlara görə qərar qəbul etmə prosesinə uyğun qərarların fəaliyyətlərini məşq etdirir.

Azərbaycan rəhbərliyi də bütün çıxışlarında ordumuzun daha da gücləndirilməsi zərurətini vurğulayır. Prezident İlham Əliyev Real.TV-yə müsahibəsində maraqlı fikirlər söyləmişdi. Sitat: "Bu gün dünyada "kim güclüdür, o da haqlıdır" prinsipi hökm sürür. Bu, yeni reallıqdır. Biz bu reallığa hazır olmalıyıq. Dünya dəyişir və biz bu dəyişikliyə hazır olmalıyıq".

Deputat Vahid Əhmədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında prezidentin tamamilə haqlı olduğunu vurğuladı: "Dünyada gedən proseslər, dünyanın bölüşdürülməsi, Rusiya-ABŞ, ABŞ-İran münasibətləri, Yaxın Şərqdəki, bölgemizdəki əməliyyatlar, Türkiyə-Rusiya-İran münasibətləri gözümüz önündədir. Dünyada çox ciddi siyasi proseslər baş verir. Digər tərəfdən, biz illərdir işğalçı Ermənistanla müharibə vəziyyətindəyik. Azərbaycanın dövlət başçısının əsas mövqeyi ordumuzun güclənməsi, möhkəmlənməsidir. Biz bunu hər dəfə dövlət büdcəsini müzakirə edəndə də görürük". **Deputat Azərbaycan ordusunun təchiz olunması istiqamətində atılan addımları da təqdir etdi:** "Ən müasir silahlar alınır, bundan sonra da alınacaq, mən bu barədə detalları açıqlamaq istəmirəm. Azərbaycan ordusunun inkişafı ilə bağlı xeyli danışıqlar olar və bu iş davam etdirilir. Hesab edirəm ki, güclü dövlət güclü ordudan və dövlət-vətəndaş birliyindən keçir".

Bu yerdə qeyd edək ki, ötən gün xarici ölkələrin Azərbaycana akkreditə olunmuş hərbi ataşeləri Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrini ziyarət edib. Nazirlikdən verilən məlumata görə, "İqlim" Elmi İstehsalat Müəssisəsini və Elektron Hesablayıcı Maşınlar (EHM) Zavodunu ziyarət edən

Lavrovun ikibaşlı bəyanatı, həmsədrlərin növbəti səfəri, Bakının xəbərdarlığı...

Vasitəçilər İrəvanın danışıqları pozmağa yönəlik fəaliyyətinə, nəhayət, ciddi reaksiya verəcəkmi - "turist diplomatlar"dan hazırkı gözlənti budur; **Qafar Çaxmaqlı:** "Münaqişənin ədalətli həllinə bu günə qədər Lavrovun heç bir qatqısı olmayıb, bunu anlamalıyıq"

nümayəndələr hər iki müəssisə ilə yaxından tanış olub və istehsal prosesini izləyiblər. Əvvəlcə nazirliyin Elektron Hesablayıcı Maşınlar Zavodunu ziyarət edən hərbi ataşelərə müəssisənin fəaliyyəti ilə bağlı ətraflı məlumat verilib. Nümayəndələr EHM zavodunda təşkil olunan Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində yaradılan və istehsal olunan hərbi təyinatlı məmulatlarla bağlı sərgiyə baxıblar, nümayiş etdirilən hər bir məmulatı böyük maraqla qarşılayıblar. Azərbaycanın artıq silah ixrac edən ölkəyə çevrilməsi faktı işğalçı Ermənistan və havadarlarına mesaj sayıla bilər.

Qarabağ ətrafında aparılan müzakirələr və verilən bəyannatlar onu deyir ki, prosesin irəli aparılması, effektiv nəticə əldə olunması üçün növbəti "aprel döyüşləri"ne ehtiyac olacaq. Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Münhendə erməni həmkarı ilə görüşün ardınca Moskvada, slovakıyalı XİN başçısı, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Miroslav Layçakla bir araya gəlib və Qarabağ bəyanatı verib. Rusiyalı nazir deyib ki, Rusiya, ABŞ və Fransadan olan həmsədrlər sıx əlaqədə işləyirlər: "Onlar Ermənistan və Azərbaycan liderləri, xarici işlər nazirləri ilə görüşüblər, yeni əlaqələr hazırlanırlar". S.Lavrovun sözlərinə görə, Ermənistanda bu yaxınlarda yeni hökumət formalaşdığına

nəzərə alaraq, bu mərhələdə həll proseslərinin nə qədər dərinləşdirilməsinin mümkünlüyünü başa düşmək üçün, təbii ki, bir az əlavə vaxta ehtiyac var. "Həmsədrlər və ATƏT yalnız dialoq üçün şərait yaratmağa kömək edə bilər. Qərarlar tərəflər arasında birbaşa danışıqlarda birbaşa söhbət zamanı qəbul edilməlidir", - Rusiya XİN başçısı əlavə edib. S.Lavrovun "yeni əlaqələr hazırlanırlar" iddiası diqqət çəkir. Yuxarıdakı fikirləri ilə rusiyalı diplomat bir az da status-kvonun uzadılmasına zəmin hazırlamağa çalışır.

Ermənşünas alim, politoloq Qafar Çaxmaqlı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiya XİN rəhbərinin fikirləri yalnız onun özünə aid deyil: "Lavrov Rusiya siyasətinin aparıcı simalarından biridir. Mən hesab etmirəm ki, Lavrov ölkə başçısı Putinin siyasətindən fərqli mövqə sərgiləyir. Bəzən Putin demək istədiklərini Lavrovun dili ilə deyir. Onu da nəzərə almalıyıq ki, Lavrovun qanında ermənilik də var və bütün fəaliyyətində ermənilərə simpatiyası hiss edilməkdədir. Qarabağ məsələsinin həlli prosesində onun təsiri yox deyildir. Konkret olaraq indiki şəraitdə Rusiya XİN rəhbərinin açıqlamaları da dediyimiz Rusiya siyasətinin hansı yöndə olduğunu isbatlayan xüsuslardır". **Q.Çaxmaqlı Moskvadan başqa addım gözləmədiyini də vurğuladı:** "Rusiya münaqişənin əvvəlindən onu uzatmağa

və istədiyi nəticəni almağa çalışır. Digər həmsədrləri də bu yöne çəkmək istəyir. Ermənistanın toparlanmasını və onun mövqə üstünlüyünə nail olmasını istəyir. O, "bir az əlavə vaxta ehtiyac var" deyərken də Rusiyanın deyil, Ermənistanın maraqlarından çıxış edir. Münaqişənin ədalətli həlli üçün bu günə qədər Lavrovun heç bir qatqısı olmayıb, bunu anlamalıyıq".

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə isə ATƏT-in yeni sədri Miroslav Layçakın regiona səfərindən bəhs edib. Ekspert ilk görüşünü Rusiyanın XİN rəhbəri Sergey Lavrovla keçirən Layçakın Qarabağ münaqişəsinin həlli ətrafında danışıqlar aparmasını səbəbsiz sayır: "ATƏT sədri bilir ki, proses Rusiyanın nəzarətindədir, hazırkı danışıqlarda Rusiya vasitəçilik edir. Diqqətçəkən budur ki, Lavrov münaqişənin həlli ilə bağlı yeni planın olduğunu qeyd etsə də, tərəflərin özlərinin razılığa gəlməsini bir daha qeyd etdi". M.Əsədullazadə əmindir ki, Rusiyanın bir neçə on ildir ki, "tərəflər özləri razılığa gəlməlidir" mesajı absurd bir yanaşmadır: "Rusiya belə yanaşmanın qeyd edirsə, ilk növbədə vasitəçilikdən geri çəkilməlidir. Rusiya yeni təklif irəli sürəcək və bu yeni təklif Azərbaycanın əleyhinə olduğunu istisna etmirəm. Ona görə də Lavrov bunu qeyd etməklə, Azərbaycana mesaj verir ki, özünün həll variantını Ermənistan qə-

bul edir, Azərbaycan da qəbul etməlidir". **Politoloqun sözlərinə görə, ümumiyyətlə, ATƏT sədrinin münaqişənin həllində demək olar ki, heç bir təsiredici funksiyası yoxdur. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin Ermənistan-da səfərdə olmasını şərh edən ekspert deyir ki, vasitəçilər danışıqların yeni formatda başlanmasına və Ermənistan-Azərbaycan liderlərinin görüşünün keçirilməsinə çalışır:** "Belə görüş olacaqsada, Rusiya ərazisində baş tutacaq. Qeyd edirəm ki, lokal müharibə də istisna edilmir. Çünki Paşinyan daxili qüvvələrin təzyiqi ilə üzvləşib. Danışıqlarda real nəticə olması üçün mən müharibə qaçılmaz olacaq. Paşinyan üçün də bu variant təzyiqlərdən qurtarmaq üçün ən optimal siyasi gedişdir. Çünki münaqişənin həllində irəliləyişi regionun ümumi siyasi mənzərəsi tələb edir. Qərb də aprel döyüşləri kimi yeni lokal müharibənin lehindədir".

Belə bir durumda həmsədrlərin bölgəyə səfər zamanı hansısa ciddi təşəbbüslə çıxış etməməsi ABŞ-ın milli kəşfiyyatının savaşa xəbərdarlığını qeyd etməsinə gətirib çıxara bilər. İrəvan ciddi cəhdlə danışıqlardan boyun qaçırırsa, artıq vasitəçilər tərəflər arasındakı bərabərlik işarəsini götürməyə borcludurlar. Əks halda, baş verənlərin məsuliyyəti həm də onların üzərində olacaq...

Azərbaycanda idarəetmədə korrupsiyanın kökünün kəsilməsi istiqamətində son zamanlar xeyli addımlar atılır. Məmurlar dəyişdirilir, struktur islahatlarına gedilir, məmur-xalq ünsiyyəti yaradılır. Lakin bütün bunlarla yanaşı, ekspertlərin dilindən tez-tez rüşvətin kökünün tamamilə kəsilməsi üçün "Singapur modeli"nin tətbiqi məsələsi də gündəmə gətirilir. Bildirilir ki, əgər məmurların maaşları yüksəldilsə, onlar korrupsiyadan kənar olarlar.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Singapurda Li Kuan Yunun hakimiyyəti illərində ölkədə korrupsiya halına demək olar ki, rast gəlinməyib. Orada korrupsiyanın qarşısını almaq yollarından biri kimi məmura yüksək maaş verilir. Məsələn, məlumatlara görə, Singapurda nazirin məvacibi 50 min ABŞ dollarından yüksəkdir.

Singapur tarixində milli inkişaf naziri De Çzinvanın korrupsiyada əli olduğu sübuta yetiriləndən sonra intihar edib.

Singapurda maaşlar yüksək olduğu kimi, qanunlar da sərtir.

Azərbaycanda korrupsiyanın qarşısını almaq üçün məmurların maaşlarının yüksəldilməsi imkanı varmı? İlk növbədə buna ölkə iqtisadiyyatının vəziyyəti uyğundur?

"Yeni Müsavat"a mövzu ilə bağlı danışan ekspert Natiq Cəfərli bildirib ki, əslində Singapurda kompleks şəkildə işlər görülüb:

Korrupsiyaya qarşı "Singapur modeli"

Ekspert: "Hər kəs bilir ki, nazir maaşla dolanmır"

Natiq Cəfərli

"Orada maaşların qaldırılması ilə yanaşı məhkəmə sistemi həddindən artıq çox sərt və ədalətli idi. Ən azından Singapur qanunları çərçivəsində ədalətli qanunlar çıxarıldı deyə, nəzarət və cəzalandırma mexanizmi də korrupsiya ilə mübarizədə məhkəmənin üzünə qoyulmuşdu. Ona görə də görülən işlər ciddi nəticə verdi və korrupsiyanın kökü kəsildi. Təkcə maaşların qaldırılması istiqamətində addımlar atılsaydı, bəlkə də "Singapur möcüzəsi" adlandırılan effekti ala bilməzdilər. Ona görə də paralel olaraq, maaşların qaldırılması ilə yanaşı, məhkəmələrin də çevik, ədalətli şəkildə fəaliyyət göstərməsi və bir cəzaverici mexanizmə çevrilməsi çox vacib haldır. Korrupsiya ilə mübarizədə bu iki şərtin olması mütləqdir. Maaşların qaldırılması üçün Azərbaycan iqtisadiyyatında da imkanlar mövcuddur. Burada böyük həcmdə vəsait tələb olunmamaq. Əsas iki istiqamətdə maaşlar qaldırılabilir. Belə ki, birincisi, təqribən sayları 29 minə yaxın olan dövlət qulluqçularının maaşları qaldırılmalıdır. İkincisi də məhkəmə, hüquq-mühafizə orqanlarında çalışanların maaşları ilə bağlı müəyyən addımlar atılmalıdır. Çünki insanları narahat edə biləcək məsələlər məhz bu istiqamət üzrədir. Ona görə də maaşların artırılması üçün ölkənin iqtisadi gücü var. Ancaq yalnız bu addım yetərlidirmi?"

Məncə, yetərli deyil. Yeni həm hüquq-mühafizə orqanlarının daha da çeviklik göstərməsi, həm məhkəmədə ədalətli qərarların çıxarılması mexanizmi yaradılması, təkcə maaş artırılması ilə nəyəse nail olmaq mümkün deyil. Ancaq maaşların artırılması da vacib haldır. Çünki Azərbaycanda nazirlərin maaşları 1200-1500 manat arasında deyisirsə, hər kəs bilir ki, nazir bu pulla dolanmır. Bu maaşla dolanmaq, ümumiyyətlə, çox çətinidir. Əgər bank sektorunda çalışan bir işçi 3-4 min maaş alırsa, nazirə də 1200 manat maaş verilsə, bu, qeyri-proporsional yanaşmadır. Bu baxımdan deyə bilərik ki, maaşların kifayət qədər artırılmasına lüzum var. Bunun üçün iqtisadi imkanlar da yetərlidir. Ancaq eyni zamanda effektivlik də artırılmalıdır.

Ola bilər ki, dövlət aparatının kiçildilməsi istiqamətində addımlar olsun və bunun hesabına da maaşları yüksəldilsin. Eyni zamanda cəzalandırma mexanizmləri də daha sərt şəkildə işləyə bilər".

Ekspert bildirib ki, bu xüsusda deputatların adlarının çəkilməsi normal deyil: "Ümumiyyətlə, qanunverici orqanda çalışan insanların korrupsiyada adlarının hallanmasının özü nonsensdir. Yeni bu, olmalı deyil. Onların böyük əksəriyyətinin də biznesi var ki, heç bu da qanuni deyil. Deputatlar da biznesdən kənar olmalıdır. Bütün bunların qarşısını almaq üçün birincisi, güvənən parlamentə ehtiyac var. Yalnız bundan sonra təbii ki, maaşların da artırılması mümkündür. Sadəcə olaraq, vətəndaşlar, seçicilər tərəfindən bunun yüksək qarşılınması üçün parlamentin yenidən formalaşmasına və inandırıcı seçkilərə ehtiyac var ki, bu, müəyyən suallar doğurmasın. Daha bir ciddi məsələ isə budur ki, ən az əmək haqqı alanla, ən yüksək maaş alanın arasında da uçurum olmasın. Yeni bir ölkədə minimum əmək haqqı 180 manatdırsa, deputata 10 min manat versəniz, bu, ciddi narazılıq yarada bilər. Ona görə də burada balans yaratmaq lazımdır. Maaşların ümumilikdə qaldırılması, gəlirliyinin artırılması üçün kompleks tədbirlər görülməlidir".

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Rusiyada hərbiçilərə telefon qadağası - informasiya sızıntısını necə önləməli?

Osman Gündüz: "İstənilən hökumət üçün informasiya təhlükəsizliyi mühüm əhəmiyyət kəsb edir"

Rusiyalı Dövlət Duması sonuncu - üçüncü oxunuşda hərbiçilər və zabidlərə məlumatları qeydiyyatda almaq və yaddaşda saxlamaq, habelə internetə qoşulmaq üçün telefon və digər vasitələrdən istifadəni qadağan edən qanun qəbul edib. Ancaq sadə düyməli fotokamerası olmayan telefonlar qadağan olunmayacaq.

Qanunla hərbiçilərə internetdə jurnalistlərə hərbi xidmət barədə, sabiq iş yoldaşları və onların qohumları barədə məlumat vermək yasaqlanır. Hüquq müdafiəçilərinin fikrincə isə əsgərlərə təsir göstərəcək qanun Rusiya ordusunda ki "dedovşina" hallarının artmasına səbəb ola bilər.

Qeyd edək ki, belə bir qanunun qəbul edilməsi təsadüfi deyil. Belə ki, sosial şəbəkələr sayəsində jurnalistlər, müstəntiqlər və mütəxəssislər Ukraynada 2014-cü ildə Rusiya qoşunlarının və 2015-ci ildən isə Suriyadakı iştirakının birbaşa və ya dolaylı yolla təsdiqlənməsinə nail ola biliblər. Sosial şəbəkələrdə fotosəkillər, Suriyada Rusiyanın əməliyyatının 2015-ci ilin sentyabr ayında tammıqyaslı hazırlanması

na dair əməliyyatların başlanmasından bir neçə həftə əvvəl danışımağa imkan verib. Kremlə tabe qüvvələrin məxfi missiyalar zamanı sosial mediada məlumat paylaşması Rusiyanın təbliğat və dezinformasiya səylərini əngəlləyib.

Sosial şəbəkələrdən gələn məlumatlar araşdırmaçı jurnalistlərə 2014-cü ildə Malayziyaya məxsus "Boeing" sərnişin təyyarəsini Donbas üzərində vuran "Buk" kompleksinin rus mənşəyini, eləcə də Rusiyanın Suriyadakı dinc obyektlerini bombardmanlarının faktlarını təsdiqləməyə kömək edib. Həmçinin Rusiyanın tarixində ən böyük hərbi təlimlər başladığından sonra sosial şəbəkələrdə "Vostok-2018"-in əsgərlər və hərbi texnika ilə görülebilen

postları yaranıb.

Onu da bildirdik ki, Azərbaycanda da bunabənzər qərarlar vaxtilə qəbul olunub. Belə ki, 2014-cü ildən etibarən Milli Məclisə smartfon və android tipli telefonla giriş qadağandır. Bu cür qərarların kənara informasiyaların ötürülməsinin və ya sızmasının qarşısını almaq üçün yetərli olub-olmadığı yönündə müxtəlif fikirlər səslənir.

"Multimedia" İnformasiya Sistemləri və Texnologiyaları Mərkəzinin direktoru, Azərbaycan Internet Forumunun prezidenti Osman Gündüz bildirdi ki, hər bir dövlət öz məlumatlarını imkan daxilində qorumağa çalışır: "Dövlətlər informasiyaların kənara sızmasının qarşısını hər zaman almağa çalışır. Xüsusilə hərbi və dövlət əhəmiyyətli məlumatlar daha çox qorunur.

İstənilən hökumətdə informasiya təhlükəsizliyi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Son dövrlərdə dünya qloballaşdıqca, ağıllı avadanlıqlar, smartfonlar çoxaldıqca, mobil avadanlıqlar artıqca bu məsələ daha da aktuallaşır. Düyməli və ağıllı telefonların fərqi odur ki, xeyli üstünlükləri var. Yeni bura kənardan müdaxilələr mümkündür. Hədsiz dərəcədə böyük imkanlar var. Səs yazmaq, müşahidə aparmaq kimi imkanlar da var. Hətta onun ele imkanları ola bilər ki, ondan dinləyici qurğu kimi istifadə etmək olar. Bu baxımdan bəzi dövlətlərdə dövlət qurumlarında, hərbi obyektlərdə bu cür avadanlıqlardan istifadə qadağan olunur. Hansı ki, orada dövlət sirləri var. Ele dövlətlər də var ki, bu cür məlumatlar xüsusi əhəmiyyət kəsb etmirsə, qorunan məlumatlar yoxdursa, buna yasaq qoymaq indiki zamanda doğru deyil. Dünya hazırda çox inkişaf edib. İnkişaf davamlıdır. Səhəri gün ətrafımızda olan eşyalar da internetə qoşulacaq. Burada ele etmək lazımdır ki, qorunan informasiyaları açıq informasiyalardan ayırmaq daha doğru olsun. Məsələn, smartfonun qarşısını alacaqsa, binada nəyisə qoruyacaqsa, bu real görünür. Çünki inkişaf ona doğru gedir ki, hansısa binanın daxilində nəyisə qorumaq mümkündür görünür. Başqa variantlar üzərində düşünmək daha

doğru olar".

O.Gündüz fikirlərinə bu cür davam etdi: "Məlumat və ya informasiya daşıyıcısı fərddir. İnsan amili burada daha çox rol oynayır. İnformasiya daşıyıcısı olan şəxslə bağlı problem varsa, unutmaz ki, o, başqa yollarla olsa da, məlumatı ötürəcək. Ona görə də bu tipli insanlarla aparılan işi gücləndirmək daha doğru olardı. Onlara qarşı daha sərt tələblər müəyyən etmək mümkündür deyil. Onların seçim prosesini də sərtləndirmək mümkündür. Orada hansısa işləri gücləndirmək olar, nəinki texnologiyalarla, avadanlıqlarla bağlı proseduraları. İstənilən halda bunlar problemin tam həlli deyil. Müasir dünyanın çağırışları onu göstərir ki, hansısa smartfonun qarşısını alacam, yaxud bu yolla hansısa dövlət qurumundan məlumatların alınmasının qarşısını alacam, bu, problemin həlli deyil. Daxildə olan informasiyaların qorunmasını, kadrlara, informasiya daşıyıcılarına qarşı olan qanunvericiliyi, seçimi daha da sərtləndirmək kimi yollar daha effektiv görünür. Adətən rəsmi qurumların özlərinin nəzarət imkanları tükənəndə onlar üçün münbit şərait yaranır. Əgər rəsmi nəzarət imkanları gerçəkləşdirə bilmirsə, bu qaçılmazdır ki, qeyri-rəsmilər üzə çıxacaq".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Müasir dövrün əsas bəlalardan biri də fiziki əmək tələb edən işlərin azalması və kütləvi olaraq insanların oturaq həyat tərzini keçirməsidir. Bu səbəbdən insanların böyük əksəriyyəti boyun, bel və oynaq ağrılarında əziyyət çəkir. Bəs görəsən, əsas səbəblər nədir və bu ağrılardan necə qurtulmaq olar?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan tanınmış həkim Seyfəddin Əsədov bildirdi ki, bel, boyun, oynaq ağrıların əsas səbəbi çox oturmaq və hərəkətsizlikdir: "Eyni standart vəziyyətdə saatlarla durmaq çox zərərdir. Bundan başqa, düzgün qidalanmamaq, orqanizmdə maddələr mübadiləsinin pozulması da ağrılara səbəb ola bilər. Səbəblərdən biri də Azərbaycanda insanların duzu normadan ən azı 5 dəfə artıq gündəlik istifadə etməsidir. İnsanlar duzlu pomidora yenidən duz səpir, xiyar özü duzcludur, ona duz tökürlük və qədərindən artıq istifadə edirik. Bu ağrılardan qurtulmağın yolu yapon alimi Katsudzo Nişinin hərəkətlidir. Bununla yanaşı, düzgün qidalanmaq və duzdan az istifadə, qırmızı ətədən daha çox meyvə və tərəvəz, qoz-fındığa üstünlük vermək lazımdır. Gündəlik olaraq çox hərəkətdə olmaq lazımdır. Artıq çəkiddən qurtulmaq da önəmlidir".

Həkimin sözlərinə görə, bəzi şəfəli bitkilərdən də istifadə etmək olar: "Oynaq ağrıların, boyun və bel ağrıların müalicəsində qatırquyruğu,

Boyun, bel və oynaq ağrılarından xilas olmağın yolları

Hərəkətli olmaq, çəki atmaq və duzlu qidalardan imtina etmək, zəli qoydurmaq tövsiyə olunur

daziotu, daşyarpızı, itburnu meyvəsinin dəmləməsi və arı ilə müalicə effektivdir. Zəli və qurbağa ilə müalicə də çox yaxşı effekt verir".

Ən dəhşətli məqam isə odur ki, bu ağrılardan əziyyət çəkənlərin yaş həddi getdikcə gəncleşir. Ekspertlər hesab edir ki, yaş irəlilədikcə degene-

rativ onurğa xəstəlikləri olaraq bilinən bir qrup xəstəliklər meydana gəlir. Onurğada duz yığılması, oynaq xəstəlikləri sinirlərə təsir göstərir. Bel və bo-

yun ağrıları isə insanların gündəlik həyatına təsir göstərir. Müalicə edilmədikdə müxtəlif və daha ciddi problemlərə səbəb olur.

Bel ağrısı həzm pozğunluğu, əsəbi narahatlıq, psixoloji amillər, yorğunluq və s. səbəblərdən meydana çıxır. Bəzən mədə, dalaq, qaraciyər və öd kisəsi problemləri zamanı da bel ağrıları olur. Adı bel ağrıların qarşısını almaq üçün yol gedərkən beli düz saxlamaq, oturarkən beli əyməmək, ürək və mədə fəaliyyətinin yaxşı olması üçün dərin nəfəs almaq lazımdır. Bu həm də qan dövranına yaxşı təsir göstərir, nəticə etibarilə bel ağrısının qarşısını alır.

Həmçinin dar ayaqqabı və paltar geymək lazım deyil. Buna qadınlar daha çox diqqət yetirməlidir. Həmişə hərəkətdə olmalı, yataq yerinin çökək olmasına xüsusilə fikir ver-

məlidir.

Həkim Füzuli Hüseynov isə yazır ki, oynaq ağrıların səbəbləri müxtəlifdir, insan yaşlandıqca sümük və oynaqlarda deformasiya - əyilmə baş verdiyindən oynağa düşən yük artır və ağrılar da çoxalır, oynaqlarda iltihab, artroz, fəqərəarası oynaqlarda sürüşmə və yırtıqlar əmələ gəlir.

Oynaqlarda əmələ gələn ağrıların ən çox rast gəlinən səbəbi onurğa fəqərələrində baş verən distrofiya (əhali arasında duzlaşma adı ilə tanınır) və onun son nəticəsi olan osteoxondrozdur. Bədəndə maddələr mübadiləsinin pozulması, oynağın qidalanmasının zəifləməsi, oynaq daxilindəki mayenin azalması nəticəsində oynaq qığırdığı distrofiyaya uğrayır, yeni yapıxır və nazikləşir. Nəticədə də oynaqlar bir-birinə sürtülür, qığırdığın tamlığı pozulur, son-da da dəhşətli ağrılar əmələ gəlməyə başlayır. Cavan yaşlardan oynaqları qorumaqla yaşlananda artroz və artroz kimi oynaq xəstəliklərinə tutulma riskini azaltmaq olar. Bunun üçün birinci növbədə hər gün açıq havada 1 saat yeyin addımlarla gəzmək və bol çiy su içmək önəmlidir.

□ Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Rusiyanın Avropa banklarındakı pullarına həbs təhlükəsi

Ekspert: "Avropada elə bir ölkə yoxdur ki, Rusiyaya qarşı sanksiyalarda, hesabların dondurulmasında iştirak etməsin"

Avropanın bəzi banklarında Rusiya pulları həbs edilə bilər. Avropa İttifaqının banklara nəzarət xidmətinin Rusiya pullarının Danimarkanın Danske Bankında yuyulması işi bağlı Danimarka və Estoniyanın nəzarət orqanlarına dair təhqiqat işi açması bunu deməyə əsas verir. Avropa Banklara Nəzarət Xidməti Danimarka və Estoniyanın maliyyə təftiş idarələrinin Avropa İttifaqının qanunvericiliyi çərçivəsində öz öhdəliklərinə əməl edib-etmədiyini araşdıracaq. Danske Bank bundan əvvəl Rusiya və MDB ölkələrindən müştərilərin 8 milyard dollardan çox pulunun yuyulmasında ittiham edilib. "Reuters" xəbər agentliyi Estoniyanın 2018-ci ilin iyul ayında Danske Bankın Estoniya şöbəsinin fəaliyyəti ilə bağlı cinayət işi qaldırdığı haqda məlumat vermişdi. İstintaqın versiyasına görə, bankın Estoniya filialı 2007-ci ildən 2015-ci ilə qədər ümumi məbləği 8 milyard dollardan artıq pulun yuyulmasında iştirak edib. Skandalla əlaqədar Danske Bankın rəhbəri Tomas Borgen istefa verib.

"Financial Times" qəzeti 2018-ci ilin sentyabr ayında müstəqil təhqiqata istinadən 2013-cü ildə Danske Bankdan "heyrət doğuran məbləğ" - 30 milyarda qədər dolların keçirildiyini bildirdi. Keçən il məlum olub ki, Danimarka hökuməti 2007-ci ildən 2015-ci ilə qədər 150 milyard dollar məbləğində sövdələşmələrlə bağlı yoxlama aparır.

Danske Bankın Estoniya şöbəsinin işi ilə bağlı ABŞ hökuməti də öz tərəfindən təhqiqat aparır. 2018-ci ilin iyul ayında sahibkar Bill Brauder banka qarşı iddia qaldırıb. O bildirib ki, bank Rusiyadan pulların fırlanma yolu ilə çıxarılması üçün

əsas kanallardan biri olub. Bu işin üstü Hermitage Capital fondunun hüquqşünası, Moskva həbsxanasında ölən Sergey Maqnitski tərəfindən açılmışdı. Rusiya prezidentinin qohumu İqor Putindən də bank vasitəsilə pulların yuyulmasında iştirak etməkdə şübhələnilir.

Dankse Bank fevralın 19-da Rusiya, eləvə də Latviya, Litva və Estoniyada fəaliyyətini dayandırdığını elan edib. Estoniyada bank maliyyə təftiş şöbəsinin tələbi ilə bağlanıb. Digər ölkələrdə isə bankın bağlanmasının səbəbinin çirklə pulların yuyulması strategiyası çərçivəsində səy-

lərlə bağlı olduğu bildirilir. Bəs görəsən, Rusiyanın bu bankdakı vəsaitlərini nə gözləyir? Son dövrlərdə Rusiyaya qarşı artan sanksiyalar fonundan onsuz da Avropada bu ölkəyə qarşı mənfi münasibət formalaşmışdır. Bu çərçivədə Rusiya dövlətinə və iş adamlarına məxsus hesablara həbs qoyula bilermi?

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq El-

xan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, əsasən Amerikanın Rusiyaya qarşı sanksiyaları getdikcə sərtləşir: "Bu sanksiyaların davamı da gəlir. Konqresdə bəzi konqresmenlər yeni sanksiyalar haqqında qanun təşəbbüsü ilə çıxış etməyi planlaşdırırlar. Getdikcə Rusiyaya qarşı siyasət sərtləşir. Avropa Amerika ilə müqayisədə bir qədər yumşaq siyasət yürüdür. Bezi Av-

ropa ölkələri Rusiya ilə münasibətləri davam etdirməkdə maraqlıdırlar, çünki bu ölkədən qaz alırlar. Ancaq Rusiya Krımı işğal etdiyinə görə Avropa Birliyi ölkələrinin də ona qarşı sanksiyaları var. Bəzi ölkələrlə Rusiyanın münasibətləri daha gərgindir. Məsələn, Polşa və ya digər Şərqi Avropa ölkələri".

Politoloqun sözlərinə görə, elə ölkələr də var ki, Rusi-

yani tənqid etməklə yanaşı onunla əməkdaşlığı da davam etdirirlər: "Örnek kimi Almaniyayı göstərmək olar. Almaniya bir tərəfdən Krımın işğalına görə Rusiyaya sanksiya tətbiq edir, digər tərəfdən, bu ölkədən qaz alır, Şimal dənizinin dibini yeni boru xətti tikir. Ancaq Danimarkanın timsalında zaman-zaman müəyyən sərtləşmələr də olur, bəzi hesablar dondurulur ki, bu da Rusiyaya ciddi problemlər yaradır. Rusiyanın siyasətində dəyişikliklər olmayınca belə hallar çox olacaq. Əvvəl də hansısa iş adamları saxlanılırdı, hansısa banklarda hesablar dondurulurdu. Rusiya Fransaya iki gəmi sifariş vermişdi. Krımın işğalından sonra Fransa həmin gəmiləri Rusiyaya vermədi. Ukrayna ilə siyasətinə görə Rusiyanın başı çox ağrıyır və bundan sonra da ağrıyaacaq".

E.Şahinoğlu da vurğuladı ki, hazırda Rusiyaya qarşı çirklə pulların yuyulması ittihamı var: "İstənilən Avropa ölkəsində məhkəmə belə bir qərar çıxarsa, həmin qərarın icrası zamanı hesablar dondurulur, iş adamları Avropaya buraxılmır. Belə hallar çox olur. Danimarkanın bu məsələdə mövqeyi maraqlıdır, çünki onlar heç zaman Rusiyaya qarşı belə addım atmamışdılar. Danimarka misali elə onu göstərir ki, artıq Avropada elə bir ölkə yoxdur ki, Rusiyaya qarşı sanksiyalarda, hesabların dondurulmasında iştirak etməsin".

□ Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Problemlı kreditlərin həlli məsələsi yenidən aktualıq qazanıb. Ölkə əhalisində dövlətin bu problemin həllinə dəstək verəcəyinə dair ümidlər getdikcə artır. "Yeni Müsavat"a verilən məlumatda artıq dövlət qurumlarının da problemlı kreditlərin həlli ilə bağlı hərəkətə keçdiyi, banklarla müzakirələrin başladığı bildirilir.

Dövlət problemlı kreditlərin həllində əhaliyə dəstək verəcəksə, bu, hansı həcmdə vəsait hesabına başa gələcək? Kredit borclarının ləğvi və ya güzəştli qaytarılması mexanizmi nələri özündə əks etdirməlidir? **İqtisadçı-ekspert Rövşən Ağayev** hesab edir ki, elə strateji əhəmiyyəti olan məsələlər var ki, onunla bağlı qərarlar çox məsuliyyətlə qəbul edilməlidir: "Problemlı kredit məsələsini hökumət 2015-2016-cı illər ərzində mütləq həll etməli idi. Çünki nə ev təsərrüfatlarının, nə də biznesin günahı olmadan məhz devalvasiya qərarını hökumət vermişdi. Və məhz bu qərar nəticəsində xarici valyutada borcu olan subyektlərin maliyyə institutları qarşısında borcları milli valuta ifadəsində kəskin şəkildə artmışdır.

Sonrakı mərhələdə bəzi banklar borcları restrukturizasiya etməklə (məsələn, güzəşt mexanizmləri əsasında orta qazılaraq məzənnə ilə, borcun vaxtını uzatmaqla) həmin borcları xeyli azaltdı. Amma vətəndaşdan borcunu məhkəmə qaydasında, girovunu satışı yönəltməklə alanlar da oldu.

İndi 2019-cu ildə də bu problem qalır və həlli vacibdir. Amma bu məsələdə ehtiyatlı olmaqda fayda var".

Ekspertin fikrincə, problemin həlli üçün 4 məsələ göz önündə tutulmalıdır: "Birincisi, o borcların qayta-

Problemlı kreditlərin həlli

Üçün nə qədər vəsait lazımdır?

Ekspertlər yaradılacaq mexanizmlə bağlı təkliflərini açıqladılar

ılmasına dövlət dəstək verməlidir ki, məhz devalvasiya nəticəsində xarici valyutada olan borcları görə izafi öhdəlik yaranıb. İkincisi, hökumətin dəstəyi ilk növbədə ev təsərrüfatlarının, mikro və kiçik sahibkarların borclarına münasibətdə tətbiq edilməlidir. Üçüncüsü, iri sahibkarlara, xüsusilə holdinqlərə bağlı şirkətlərə münasibətdə bu dəstəkdən mümkün qədər qaçmaq lazımdır. Əks halda, məsuliyyətsiz idarəetmə nəticəsində havaya sovrulmuş kreditlərə görə kimlərsə göy-

Azərbaycanda aşağı məbləğli problemlı kreditlərin ödənməsi üçün hansı həcmdə vəsaitə ehtiyac yara-

dəndüşmə büdcə güzəştli qazanmış olacaq. Nəhayət, dördüncüsü, indiyə qədər problemlı borclarını ən müxtəlif yollarla ödəyə bilməmiş ev təsərrüfatlarına da geriödəmə formasında kompensasiya olmalıdır. Əks halda, məsələn, əmlakını satararaq, yaxud yaxınlarından borclanaraq bu problemi həll etmiş insanlara qarşı bu ədalətsizlik olardı".

Azərbaycanda aşağı məbləğli problemlı kreditlərin ödənməsi üçün hansı həcmdə vəsaitə ehtiyac yara-

na bilər? Bu sahədə hansısa hesablamalar aparmaq mümkündürmü?

Suallara cavab verən iqtisadçı-ekspert Samir Əliyevin dediyinə görə, problemlı kreditlər məsələsi devalvasiyadan dərhal sonra həll olunsaydı, həm borclular, həm də banklar üçün daha böyük fayda vermiş olardı: "Çox təəssüf ki, o zaman dövlət problemin həllinə dəstək vermədi. Amma hər bir halda, belə bir təşəbbüs olarsa, onu dəstəkləyirəm. Çünki nə qədər insan var ki, kredit bataqlığında-

çox böyük çətinliklərlə üzləşib. İstəyir adi vətəndaşlar olsun, istərsə də kiçik sahibkarlar".

Ekspert bildirir ki, problemlı kreditlərin həllinə tələb olunan dövlət vəsaitinin həcmi qəbul ediləcək qərardan asılıdır: "Qərar hazırda mövcud olan problemlı kreditləri əhatə edəcək, yoxsa devalvasiyalardan dərhal sonra yaranan borcları şamil olunacaq - bilinmir. Hazırda problemlı kreditlərin həcmi 1,6 milyard manatdır. Bundan xarici valyutada olanların həcmi 811 milyon manat təşkil edir. Burada sual yaranır: hansı kreditlər üzrə borclar bağışlanmalıdır? Əgər söhbət bütün kreditlərdən gedəcəksə, 1,6 milyard manat tələb olunacaq. Yox, əgər xarici valyutada olanlardan gedirsə, 811 milyon manat lazımlıdır. Düşünürəm ki, burada xarici valyutada olan kreditlərin dövlət tərəfindən qarşılınması nəzərdə tutulmalıdır. Çünki devalvasiyalar məhz bu qrupun borcunu kəskin artırırdı. Digər bir məsələ də var ki, bir çoxları maşınını, evini, obyektlərini satıb zor-güç kreditini ödəyib. Belə insanlar üçün də kompensasiya nəzərdə tutulmalıdır. Çünki onlar da devalvasiyanın təsirindən zərər çəkən insanlardır.

Üçüncü bir nüans var: banklar bir çox dollar kreditlərini restrukturizasiya etdilər, manata çevirdilər. Bu qrup da nəzərə alınacaq mı? Nəhayət, hansı tarixə olan kreditlərdən söhbət gedəcək: devalvasiyaya qədər götürülmüş kreditlərdən, yoxsa ondan sonra götürülənlərdən? Düşünürəm ki, devalvasiyadan əvvəl götürülən kreditlərə münasibətdə iki yanaşma olmalıdır: 21 dekabr qədər - yəni 0,78 qəpiklə götürülənlər, bir də 21 dekabr-21 fevral aralığında 1,05 manatla götürülən kreditlər. Qəbul ediləcək qərarda bütün bu nüansların nəzərə alınması çox vacibdir".

S.Əliyevin fikrincə, qərar verilərkən maksimum dərəcədə əhalinin və kiçik sahibkarların probleminin həllini diqqət mərkəzində saxlamaq lazımdır: "Elə bir mexanizm olmalıdır ki, daha çox əhali və kiçik sahibkarlara faydası olsun, nəinki iri şirkətlərə. Dəqiq dövlətin xərcinin nə qədər olacağını söyləmək çox çətin-dir. Düşünürəm ki, haradasa 500 milyon-1 milyard manat arası vəsaitdən söhbət gedə bilər. Bu, çox təqribi bir rəqəmdir, dəqiq məbləğ tətbiq ediləcək mexanizmdən asılıdır".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

"Nar" 45-dən çox bölgəni 4G şəbəkəsi ilə təmin edib

Ölkənin ən gənc mobil operatoru olan "Nar" yüksəkkeyfiyyətli 4G şəbəkəsini bütün ölkə ərazisində genişləndirməyə davam edir. Baza stansiyalarının sayını sürətlə artıran mobil operator hazırda ölkədə ən geniş şəbəkələrindən birinə malikdir. Aparılan təkmilləşmə işlərinin nəticəsi olaraq, "Nar" son 3 ayda ölkə ərazisində 355-dən çox 4G, 35-dən çox 3G texnologiyası ilə təmin olunmuş mobil baza stansiyasını istifadəyə verib. Hazırda mobil operatorun 4G baza stansiyalarının sayı 1700-ü, 3G baza stansiyalarının sayı isə 2600-ü ötür.

Bölgələrə xüsusi diqqətlə seçilən mobil operator 4G

xidmətini təkcə Bakı və Abşeron ərazisində deyil, regionlarda, şəhər və rayon mərkəzlərində də təqdim edir. Hazırda 45-dən çox bölgə mərkəzi 4G şəbəkəsi ilə təmin edilib. "Nar" Azərbaycanın ən ucqar kəndlərini belə mobil rabitə xidmətləri ilə təmin etməkdədir. Mobil operatorun 4G istifadəçilərinin 72%-i paytaxt Bakının, 28%-i isə regionların payına düşür.

Qeyd edək ki, "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 7400-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir. 4G keyfiyyəti ilə yanaşı, "Nar"-ın təklif etdiyi sərfəli qiymətlər abunəçilərin mobil internetdən daha çox istifadəsinə şərait yaradır.

Mobil operatorun şəbəkəsi haqqında ətraflı məlumatı nar.az internet-portalında və mobil operatorun xidmət mərkəzində əldə edə bilərsiniz.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. 2017-ci ildə keçirilmiş mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testlərinə əsasən "Nar" şəbəkəsi mobil zəng xidmətlərinin göstərilməsi üzrə ölkədə ən yüksək nəticəyə nail olub. Sınaqları test xidmətləri üzrə müstəqil beynəlxalq şirkət olan "P3 Communications" keçirib və sınaq metodologiyası əhatəli xidmətlər üzrə müştəri təcrübəsinə əsaslanıb.

Son illər vergi sisteminə aparılan islahatlar dövlət büdcəsinə yönələn yığımların həcmində də təsir göstərmişdir. Real sektordan büdcəyə yığımlardan müəyyən artımlar var. Əgər əvvəllər vergidən yayıma hallarına daha çox rast gəlinirdisə, həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsi olaraq bu sahədə vəziyyət nisbətən düzəlib, lakin hələ də büdcədən yayıman vergilər var. Nazir Mikayıl Cabbarov da sonuncu açıqlamasında bildirib ki, ötən il 1 milyard 282 milyon manat vəsaitin vergidən gizlədildiyi aşkar edilib: "2018-ci ildə aparılan vergi nəzarəti tədbirləri nəticəsində iri topdansa satış obyektlərində 930 milyon manat, market şəbəkələrində 122 milyon manat, özəl tibb müəssisələrində isə 230 milyon manat vəsaitin vergidən gizlədilməsi aşkar edilib".

Bəs görsən, vergidən yayıma hallarına qarşı hüquqi mübarizə necə aparılır və bu vəsaitlərin büdcədən yayınmasına görə cinayət məsuliyyəti varmı?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualları cavablandıran iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov vurğuladı ki, vergidən yayıma müəyyən məbləğdən yuxarı olduqda cinayət məsuliyyəti vardır: "Ancaq ilk dəfə belə hallar baş verərsə, ödenilməyən vergi məbləği və onun faizi ödənilirsə, bu halda cinayət məsuliyyəti aradan qalxır. Ancaq istənilən halda vergidən yayıma varsa, cərimələr və faizlər gəlir. Vergi ödəməyən vətəndaş və ya sahibkar bilməlidir ki, cərimə ödəyəcək. Bəzən isə ağır cəzalar verilə bilər. Cına-

1,3 milyard manata yaxın vəsaiti vergidən gizlədənləri nə gözləyir?

Əkrəm Həsənov: "Vergidən yayıma 100 min manatdan çox olarsa, bu halda maksimum azadlıqdan məhrumetmə cəzası 7 ildir"

yət Məcəlləsinin 213-cü maddəsi vergiləri, işsizlikdən sığorta və ya məcburi sığorta haqlarını ödəmədən yayıma ilə bağlıdır".

Ekspert hesab edir ki, məbləğ 20 min manata qədər olarsa, burada 3 ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulur: "Eyni əməllər külli miqdarda vergidən yayıma ilə baş verərsə, yəni məbləğ 20 min manatdan 100 min manata qədər olarsa, bu il 5 ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzası var. Xüsusilə külli miqdarda, yəni 100 min manatdan çox olarsa, bu halda maksimum

azadlıqdan məhrumetmə cəzası 7 ildir".

Ə.Həsənov onu da diqqətə çatdırdı ki, belə böyük məbləğlərdə vergidən yayıma halları əvvəllər vergi əməkdaşlarının iştirakı ilə baş tuturdu: "Əks təqdirdə, bu qədər yayıma mümkün deyildi. Çünki bu qədər vergidən yayıma özbaşına gizlədilməz. Vergi orqanlarının işçiləri də bu prosesdə iştirak edir. Bu mənada Vergilər Nazirliyi öz içində də müəyyən təmizləmə işləri aparır. Vergidən yayıma halları ilə bağlı iş adamlarının iqtisadi cinayətlərində iştirak edən

şəxslər işdən çıxarılır. Mən hesab edirəm ki, atılan son proseslərdən sonra nə hansısa vergi müfəttişi belə işlərə qol qoyacaq, nə də ki, iri vergi ödəyiciləri bu addımları atacaq".

Qeyd edək ki, inkişaf etmiş bir çox ölkələrin büdcəsi əsasən vergi daxilolmaları hesabına formalaşır. Bu baxımdan vergidən yayıma hallarına qarşı ciddi mübarizə aparılır. Azərbaycanda isə vergidən yayıma ilə bağlı problemlər qalmaqdadır. Ekspertlər isə hesab edir ki, vergidən yayıma hallarının qarşısını almaq üçün müxtəlif mexanizmlər olmalıdır. Bunlardan biri də nağdsız ödəniş sisteminin genişləndirilməsidir. Belə olan halda bütün xərcləmələr və ödənişlərə dövlətin nəzarət etmək imkanı olar və daha çox vəsait vergiyə cəlb oluna bilər. Problemlərdən biri də vergilərin həddindən artıq yüksək olmasıdır. Məhz bu sahibkarları qeyri-rəsmi sövdələşmələrə, rəsmi müqavilə olmadan ödənişlərin aparılmasına sövq edir. Bəzi hallarda vergi və gömrük rüsumları birlikdə

ümumi dəyərin 40 faizdən çoxunu təşkil edir. Bu zaman sahibkar müxtəlif yollara əl atmalı olur. Həmçinin vergi məmuru ilə sahibkarın münasibətləri də bu prosesdə önəmli amildir. Digər bir məsələ isə ümumilikdə ölkədə vergi mədəniyyətinin olmasıdır. Vətəndaşlar vergini itirilmiş vəsait kimi görməməlidir. Elektron hökumətin təşkili, şəffaf, hesabatlı, etibarlı idarəetmənin olması da cəmiyyətdə vergi mədəniyyətini formalaşdırma amil sayılır. Qərb mədəniyyətində insanlar vergidən yayıma dövlətə xəyanət kimi qiymətləndirir və bu cür vətəndaşlar haqqında hökumətə məlumat verirlər. Hətta dünya təcrübəsində həmin şəxslərə mükafat verilməsi də nəzərdə tutulur. Azərbaycanda isə vergi qanunvericiliyində vergidən yayımanın qarşısını alınması ilə bağlı məlumatların verilməsi zamanı hər hansı mükafatlandırma mexanizmləri yoxdur. Yalnız vergi yayınması ilə bağlı mənbəyi bəlli məlumat daxil olarsa, vergi orqanları tərəfindən

dərhal yerində yoxlamalar aparılır. Amma bunun üçün mükafatlandırılma mexanizmi yoxdur. Hətta beynəlxalq təcrübədə vergidən yayımlarla bağlı dövlətlə əməkdaşlıq edən xüsusi şəxslər də var. Vergidən yayıma hallarının qarşısını almaq məqsədilə ictimai məlumatlandırma ("Whistleblow") mexanizmi beynəlxalq təcrübədə geniş tətbiq olunur. "Whistleblow" (fit verən) pozuntular barədə dövlət qurumlarına və ya ictimaiyyətə məlumat vermə deməkdir. "Whistleblower" isə pozuntu barədə məlumat verən şəxs deməkdir ki, onlara informator da deyilir.

Vergi yığımlarının həm dövlət, həm də vətəndaşlar üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu son proseslərdə də müşahidə etdik. Dövlət başçısı məhz gömrük və vergi sistemindəki islahatlardan sonra yığımların artması və büdcəyə daha çox vəsaitin daxil olması səbəbindən əmək haqqı və pensiyaların, təqaüdlərin artımına gedişini açıqladı.

□ Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Bakıda istismara qəbul edilməyən 400-dək bina var

Nüsrət İbrahimov: "Prezident fərmanı bütün problemləri kənara qoyaraq yalnız təhlükəsizlik tələblərini önə çəkir"

Xəbər verdiyimiz kimi, prezident İlham Əliyev "Bəzi çoxmənzilli binaların istismarına icazə verilməsinin sadələşdirilməsi haqqında" fərman imzalayıb.

Fərmanda qeyd olunur ki, ötən müddət ərzində bəzi çoxmənzilli yaşayış binalarında tikinti işləri şəhərsalma qanunvericiliyinin tələblərinə riayət olunmadan və ya sənədləşdirilməsində ciddi qüsurlar buraxılaraq, sakinlərin hüquq və maraqları nəzərə alınmadan aparılıb. Bunun nəticəsində həmin binaların rəsmiləşdirilməsi mümkün olmayıb. Fərman həmin binaların istismarına icazə proseduru və müddətini optimallaşdırmaq, bu sahədə şəffaflığı və vətəndaş məmnunluğunu təmin etmək məqsədi daşıyır.

Sənəd 2019-cu il yanvarın 1-dək bütün mərtəbələrini, yan divarlarının və dam örtüyünün inşası daxil olmaqla, tikinti-quraşdırma işləri başa

çatmış və istismar edilən mənzilləri olan çoxmənzilli yaşayış binalarının (çoxmənzilli yaşayış binası komplekslərinin) istismarına icazə verilməsi üçün qaydaları müəyyənləşdirir.

"MBA Group" konsaltinq şirkətinin baş direktoru Nüsrət İbrahimovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, çoxmərtəbəli binaların istismara qəbul olunmaması uzun illərdir ciddi problemlər yaradıb: "Bu baxımdan, fərman daha tez verilsəydi, yaxşı olardı. Amma onun əhəmiyyəti böyükdür: həm sosial, həm də iqtisadi baxımdan. Sosial baxımdan bu məsələ illərdir insanlara problem yaradırdı. Yüzlərlə insan əmlak hüququnun tanınması üçün məhkəmələrə, hüquq-mühafizə orqanlarına mü-

raciet edirdi. Axır ki, bu məsələ isə bunlardı: binaların siyasi qərarla öz həllini tapdı. Fərmanla tikintisi başa çatdırılmış binaların istismara qəbulu şərtləri minimuma endirilir. Yeganə olaraq Fövqəladə Hallar Nazirliyi binaların təhlükəsizlik tələblərinə cavab verib-vermədiyinə dair rəy verməlidir. Təhlükəsizlik tələbləri

isə bunlardı: binaların konstruktiv dayanıqlığı, yanğından mühafizə tədbirlərinin təmin olunması və nəhayət, üçüncüsü, qaz qurğularının normal vəziyyətdə işləməsi. Bu 3 tələbə cavab verəcək binaların hamısına istismara qəbul aktı verilecək".

Ekspertin sözlərinə görə,

xitektura Komitəsi ciddi nəzarət edəcək yəqin ki".

Binaların indiyədək istismara qəbul edilməməsinin səbəblərinə gəlincə, mərkəz rəhbəri burada həm şirkətlərin, həm də dövlət qurumlarının rolunun olduğunu qeyd etdi: "Prosedur çox mürəkkəb idi. İstismara icazə aktını almaq üçün şirkətlər çox qapılar döyməli, çox sənədlər əldə etməliydilər. Digər tərəfdən, şirkətlərin də çatışmazlıqları var. Bir çoxları layihədən kənarlaşdı, bəziləri icazə almadan tikintiyə başlayıblar, digərləri başqa təyinatlı torpaqda inşa ediblər, bir qrupu tikintini layihəyə uyğun tam başa çatdırmayıb, 2 lift əvəzinə birini qoyub, yaxud da ventilyasiya qurğularını düzgün quraşdırmayıb, yanğın təhlükəsizliyi tələblərinə əməl etməyib və sair. Bu problemlər olduğu təqdirdə binaların istismara verilməsi mümkün olmurdu. İndi isə prezident bütün bu problemləri kənara qoyaraq yalnız təhlükəsizlik məsələsini önə çəkib. Təhlükəsizlik tələblərinə cavab verən bütün binalar istismara qəbul ediləcək".

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 41 (7211) 21 fevral 2019

Atanın oğluna yazdığı məktub 33 il sonra tapıldı

Nyu-York sakini mərhum atasının 33 il bundan əvvəl kompüterdə yazdığı məktubu aşkarlayıb. Bu barədə informasiya portalı UPI məlumat yayıb. Hüquq məktəbinin professoru Con Pfaff valideynlərinə aid çardaqdakı əşyaları yerbəyər edərək orada Apple modeli köhnə kompüter aşkarlayıb. Kişi çardaqda onilliklər boyunca "istirahət edən" aparatı aşağı endirmək qərarına gəlib.

Kompüter tamamilə işlək vəziyyətdə olub. Amerikalı ekranda videoyunu davam etdirməklə bağlı bildirişi görməkdən həzz alıb. "Adventureland" adlı oyunun davam etdirilməsi ilə bağlı elana baxandan sonra Con 1983-cü ilə aid atasının üstünü yazdığı bütün disketləri nəzərdən keçirib. "Atamın mənə 1986-cı ildə yazdığı bir məktubu da tapdım. Həmin vaxt mənim 11 yaşım vardı və yay düşərgəsində istirahət edirdim", - bunu da amerikalı twitter hesabında yazıb.

Kişinin sözlərinə görə, atası bir il öncə dünyasını dəyişib. Pfaff etiraf edib ki, atasından qalan qiymətli nəyisə tapmaq onun üçün çox maraqlı olub.

2018-ci ildə isə Almaniyada yaşayan bir işçinin 88 il bundan önce yazılan, butulka ilə göndərilən bir məktubu tapması barədə xəbər verilmişdi.

Uşaq anasının yanında yatanda sağlam böyüyür

Tibb işçiləri uzun müddət öz uşaqları ilə bir yerdə yatan valideynlərlə mübarizə aparmağa çalışıblar. Ekspertlər bunu uşaqlar arasında ölüm riskinin artması ilə əlaqələndirirlər. Lakin Keyptaun Universitetinin əməkdaşı, professor Nils Berqmanın apardığı son tədqiqat pediatriklərin rəsmi mövqeyini dəyişdirə bilər. Berqman bəyan edir ki, uşaq üç yaşına qədər valideyni ilə yatmalıdır. Müşahidələr göstərir ki, anasının sinəsində yatan körpələr daha çox yatırlar. Bu zaman onların ürəyi stressə üç dəfə az məruz qalır, gələcəkdə isə onlar şəxsiyyətlər arası əlaqələri daha asan qura bilirlər.

Öz çarpayısında yatan körpənin beyni yuxunun iki tipi, yəni aktiv və sakit yuxu arasında daha az keçid edir. Bu keçid isə beynin

normal inkişafı üçün vacibdir. Sonralar yuxu çatışmazlığı və stress səbəbindən uşaqda pis davranış da istisna edilmir.

Ekspertin fikrincə, körpələr üçün həyatın ilk həftələrində ideal vəziyyət ananın sinəsində yatmaqdır. Sonra uşaq ana ilə bir çar-

payda 3-4 yaşına qədər yatmalıdır.

Alimin üzərində təcrübəsini sınaqdan keçirdiyi çarpayıda yatan 16 uşaqdan yalnız 6-da sakit yuxu qeydə alınıb və həmin yuxunun keyfiyyəti anası ilə birgə yatan uşaqlardan xeyli aşağı olub.

İnterneti olmadığına görə udduğu 1,7 milyon dolları itirirdi

Avstraliyanın Tasmaniya ştatı sakini 1.7 milyon dollar məbləğindəki lotereyanın qalibi olsa da, internetin olmamasına görə az qala həmin mükafatı itirirdi. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verib. Adının gizli saxlanması istəyən Kinqston şəhər sakini etiraf edib ki, bundan önce heç vaxt lotereyada qazanmayıb. 16 fevral, şənbə günündə avstraliyalı qadın lotereya biletlərinin satıldığı mağazanın yanından keçəndə şansını dəyərləndirməyə qərar verib.

O, 3921 nömrəsi altında biletdən əldə edib və 12 qalibdən biri olub. Üstəlik, bu barədə dərhal xəbər tuta bilməyib: "Hazırda bizim evimizdə internet yoxdur. Qəzetləri isə oxumuram. Ona görə də heç bilmədim ki, kimsə bizim rayonda qalib olub", - qadın deyib.

Avstraliyalı hələ ki bu pulu nəyə xərcləyəcəyinə qərar verməyib. Onun sözlərinə görə, ailəyə yeni maşın və evin təmir olunması lazımdır.

2018-ci ilin dekabrında Amerikanın Montana ştatı sakini barədə buna bənzər xəbər verilmişdi. Belə ki, o, az qala udduğu lotereya bileti atmayıb. Qadın rəqəmləri yoxlamış və görmüşdü ki, altı rəqəmdən beşi üst-üstə düşür. O, bu səbəbdən də uduzduğunu düşünmüşdü. Amma qardaşı onun bileti yenidən yoxlayandan sonra ona bildirdi ki, qazandığı mükafat 50 min dollar məbləğindədir.

QOÇ - Sabit bir təqvim yaşayacaqsınız. Gün ərzində hansısa qeyri-adi hadisə ilə üzləşməyəcəksiniz. Odur ki, üzərinizə düşən işlərin həlli ilə məşğul olun. Yalan vədlər verməyin.

Qoroskop (21 fevral) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Bütün gücünüzü görüş və danışıqlara istiqamətləndirin. Üzərinizə düşən vəzifələrin öhdəsindən gələ bilərsiniz, nüfuzunuz artacaq. Şəxsi işləri, pul sövdələşmələrini təxirə salın.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə ümumi gərginliyiniz azalacaq. Amma çətinliklərdən qurtulmaq üçün mütləq etibar etdiyiniz adamlardan dəstək istəyin. Bunun üçün səfərə də çıxmaq olar.

XƏRÇƏNG - İş yerində ehtiyatlı olmağınız tələb olunur. Hər hansı addımı atmazdan əvvəl yaxşı-yaxşı götür-qoy edin. Unutmayın ki, çox danışan çox da yalan deyir. Ziyarətgahlara baş çəkin.

ŞİR - Ulduzların düzümü passiv gün yaşayacağınızdan xəbər verir. Bir tərəfdən maliyyə sıxıntıları, digər tərəfdənsə həmkarlarınızla mübahisələr sizi hövsələdən çıxara bilər. Bəlkə qonaq gədəsiniz?!

QIZ - Kənar təsirlərə uymasanız, Göy qübbəsi sizə bir neçə şans verəcək. Boş və mənasız yerə vaxt itirməkdənsə əzmkarlığınızı artırın. Saat 16-dan sonra uğurlu anlarınız olacaq.

TƏRƏZİ - Şəxsi işlərinizdə mövcud olan problemlərin həllini sürətləndirin. Həmkarlarınızla ümumi dil tapmağa çalışın. Yalnız bu halda yarımçıq işlərinizi yekunlaşdırabilirsiniz. Səhhətinizi qoruyun.

ƏQRƏB - Nə qədər səmimi olsanız, daha çox rəğbət qazanacaqsınız. Son vaxtlar xarakterinizdə yaranan çilgünlüq ulduzların xoşuna gəlmir. Vaxtilə yaxşılıq gördüyünüz adamlara arxa çevirməyin.

OXATAN - Ətrafınızda bədxahlar artsa da, bu, uğurlu məqamlar yaşayacağınıza mane olmayacaq. Saat 12-17 arası maraqlı görüş və sövdələşmələrdə iştirakınız gözlənilir. Qərarlarınızda sərt olun.

OĞLAQ - Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün gözəl imkan var. Nahara qədər nəzərdə tutduğunuz planları reallaşdırdandan sonra yalnız pul məsələləri ilə məşğul olun. Uğurlarınıza əmin olabilirsiniz.

SUTÖKƏN - Ulduzların düzümü pulla bağlı problemlərinizin qismən də olsa, qaydasına düşəcəyini bəyan edir. Amma borc vermək fikrinə də düşməyin. Saat 14-16 arası özünüzü bərk-bərk qoruyun.

BALİQLAR - Bürcünüzün daha da aktivləşdiyi bu gündə yeni simalarla görüşəcəyinizə əmin olun. Şəxsi işlərinizdə bundan yararlanın. Günün ikinci yarısını pul problemlərinin həllinə yönəldin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Çox gülmək yaddaşın möhkəmlənməsinə kömək edir

Gülən insanların səhhətinin daha yaxşı olduğu, gülməyin stress hormonlarını azaldıb immunitet sistemini gücləndirdiyi məlumdur. Amerikada aparılan araşdırmalar zamanı məlum olub ki, gülmək yaddaşı da gücləndirir. Loma Linda Universitetinin alimləri yaşlıların onları güldürən hadisələri və mövzuları daha çox yadda saxladıklarını deyiblər. Mütəxəssislər təcrübədə iştirak edən şəxslərin yarısına komediya filmi seyr etdiriblər, bəzilərinə isə səssiz oturmalarını istəyiblər. Daha sonra hər iki qrup üçün yaddaş testi keçirilib. Komediya filmi izləyənlərin yaddaşının daha güclü olduğu, stress səviyyəsinin isə aşağı olduğu məlum olub. Mütəxəssislər əsəsen yaşlı adamlara daha çox gülməyi, beləliklə də yaddaşsızlıq problemlərindən uzaq durmağı tövsiyə edirlər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.755